

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ 16 -ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2015

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

**13^{ΟΥ} ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ
ΚΛΙΝΙΚΗΣ ΧΗΜΕΙΑΣ
29-31 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2015
ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ**

2. Η ΜΑΧΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΙΣΤΙΚΗ ΖΩΗ ΜΕΛΑ

3. CARL DJERASSI ΣΥΝΘΕΣΗ ΑΝΤΙΣΥΛΛΗΠΤΙΚΟΥ ΧΑΠΙΟΥ

4. «ΜΟΡΙΑΚΟ ΜΙΚΡΟΣΚΟΠΙΟ» ΕΝΤΟΠΙΖΕΙ ΚΡΥΦΩΝΕΣ ΤΟΥ ΙΟΥ ΤΟΥ AIDS ΣΤΟΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ

Αγαπητοί συνάδελφοι

Μια μέρα μετά τις εκλογές και ενώ έξω βρέχει 'καντάρια' και το φθινόπωρο μπαίνει ολοταχώς, επανερχόμαστε κοντά σας με καθυστέρηση... (κλασσικά) ίσως γιατί μας απασχόλησαν τόσα πολλά αυτόν τον καιρό, ίσως γιατί το καλοκαίρι, αν και επεισοδιακό, ήταν πολύ όμορφο τελικά, ίσως γιατί μας επέτρεψε ή μας επέβαλε αυτή τη φορά να ξεκουραστούμε όσο το δυνατό πιο ολοκληρωτικά, πιο πλήρως. Για να επανέλθουμε δριμύτεροι; για να δουλέψουμε με όρεξη; για να νοσταλγήσουμε το καλοκαίρι; Θα ξεκινήσω από το τελευταίο αφού αυτό το τεύχος έχει πολύ παρελθόν αλλά, θα δείτε, έχει και μέλλον. «Η μόνη νοσταλγία που μας επιτρέπεται είναι εκείνη με περιεχόμενο» Μάνος Χατζιδάκις.

Έχει λοιπόν περιεχόμενο η νοσταλγία μας; Είτε αυτή είναι η νοσταλγία για το πρόσφατο καλοκαίρι, είτε για τη νεμάτη νόημα και αγώνα ζωή, που έζησαν οι παλιότεροι συνάδελφοί μας, που έβαλαν τις βάσεις για τη δουλειά μας σήμερα στην Ελλάδα, όπως η Ζωή Μελά, είτε για τις μεγάλες επιτυχίες ερευνητών, όπως ο Carl Djerassi πρωτοπόρος στη σύνθεση του αντισυλληπτικού χαπιού.

Το περιεχόμενο αυτό που με γενναιοδωρία και μόχθο μας χαρίζουν οι συνάδελφοι Ανδριανή Γρηγοράτου και Αγγελική Μελπίδου, συλλέγοντας υπομονετικά στοιχεία από το παρελθόν της σημαντικής αυτής συναδέλφου και ιστορώντας τα με τέχνη και καλλιγραφία (καλό γράψιμο) προκαλεί νοσταλγία για καιρούς άλλους, όπου το άνοιγμα καινούργιων δρόμων και η επίτευξη καινούργιων στόχων ήταν καθημερινή. «Το πώς έζησαν και τι έπραξαν οι πρόσφατοι πρόγονοί μας είναι ιστορίες θαυμαστές που γενούν καημούς στην καρδιά και ανάβουν τη φαντασία μου» Αθηνά Κακούρη.

Ανάβουν τη φαντασία της κυρίας Αθηνάς Κακούρη, ανάβουν και τη δική μας και μας οδηγούν μακριά από την παραίτηση και τον κυνισμό... (Ή έτσι θα ήθελα εγώ...)

Γι' αυτό λοιπόν ζηηρέψτε!!! Ελάτε κοντά στη εταιρεία μας, δουλέψτε μαζί μας για το Euromedlab 2017, και πρώτα από όλα πλαισιώστε το Συνέδριό μας, το Συνέδριό σας στην Κρήτη, με το γοητευτικό πρόγραμμα (διαβάστε το και θα δείτε). Για να συνεχίσει το καλοκαίρι και να μη μείνουμε στη στείρα νοσταλγία, χωρίς περιεχόμενο.

Με φιλικούς χαιρετισμούς

Κατερίνα Ψαρρά

Σας προσκαλούμε να συμμετάσχετε στο

13^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Κλινικής Χημείας,

είτε παρουσιάζοντας το επιστημονικό σας έργο είτε παρακολουθώντας τις ανακοινώσεις,
συμβάλλοντας έτσι στην επιτυχία του Συνεδρίου.

Παρακαλούμε αποστείλατε το Δελτίο Συμμετοχής συμπληρωμένο στα γραφεία
της Γραμματείας του Συνεδρίου:

ΕΕΚΧ-ΚΒ

Αλωπεκής 47, 10676 Αθήνα,

Τηλ.: 2103645751, Fax: 210 3645392, e-mail: info@eekx-kb.gr

Προκαταρκτικό Πρόγραμμα

ΠΕΜΠΤΗ 29 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2015 (THURSDAY 29/10/15)			
14:00-16:00		ΕΓΓΡΑΦΕΣ (REGISTRATION)	
16:00-17:00		ΔΟΡΥΦΟΡΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ (SATELLITE SYMPOSIUM) (1)	
17: 00-17:45	CYBER-ATTACKS AND PROTECTION OF THE MEDICAL LABS DATA	ΚΥΡΙΑ ΟΜΙΛΙΑ (INVITED LECTURE)	<i>B. GOUGET</i>
17:45-19:00	ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ (CLINICAL LABORATORY DATA MANAGEMENT)	ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΤΡΑΠΕΖΙ (ROUND TABLE) (1)	ITE, ENISA
19:00-19:30		ΕΝΑΡΞΗ- ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ (WELCOME NOTES)	
19:30-20:30	HARMONIZATION OF LABORATORY TESTING IN EUROPE AND AT GLOBAL LEVEL	ΚΥΡΙΑ ΟΜΙΛΙΑ (INVITED LECTURE)	M. PANTEGHINI
20:30		<i>ΔΕΞΙΩΣΗ ΥΠΟΔΟΧΗΣ</i> (WELCOME RECEPTION)	
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 30 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2015 (FRIDAY 30/10/15)			
10:30-11:00		ΔΟΡΥΦΟΡΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ (SATELLITE SYMPOSIUM) (2)	
11:00-11:30		ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ-ΚΑΦΕΣ (COFFEE BREAK)	

11:30-13:00	ΠΡΟΦΟΡΙΚΕΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ (ORAL PRESENTATIONS)		
13:00-14:15	ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ- ΝΕΟΙ ΒΙΟΔΕΙΚΤΕΣ ΣΤΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΤΟΥ ΚΑΡΚΙΝΟΥ (NEW TECHNOLOGIES AND BIOMARKERS FOR CANCER DIAGNOSIS	ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΤΡΑΠΕΖΙ (ROUND TABLE) (2)	Ε. ΛΙΑΝΙΔΟΥ - Δ. ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ- Χ. ΚΡΟΥΠΗΣ Α. ΜΑΓΚΛΑΡΑ
14:15-15:00	SEMINOMICS FOR DISCOVERING MALE INFERTILITY AND PROSTATE CANCER BIOMARKERS	ΚΥΡΙΑ ΟΜΙΛΙΑ (INVITED LECTURE)	Ε. ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ
15:00-16:00	<i>ΜΕΣΗΜΕΡΙΑΝΗ ΔΙΑΚΟΠΗ</i>		
16:00-16:30	DIABETES EPIDEMICS – HOW TO DIAGNOSE PREDIABETES	ΚΥΡΙΑ ΟΜΙΛΙΑ (INVITED LECTURE)	SYPNIEWSKA
	ΔΙΑΒΗΤΗΣ ΜΕΤΑΒΟΛΙΚΟ ΣΥΝΔΡΟΜΟ 1. "HBA1C: STATE OF THE ART AND QUALITY TARGETS WHEN USED FOR DIAGNOSIS OF DIABETES"	ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΤΡΑΠΕΖΙ (ROUND TABLE) (3)	C.W.WEYKAMP
17:30-18:00	NEW BIOMARKERS AND DIAGNOSTIC TOOLS FOR DIABETES AND METABOLIC SYNDROME	ΚΥΡΙΑ ΟΜΙΛΙΑ (INVITED LECTURE)	Α. ΜΑΡΓΙΩΡΗΣ
18:00-18:30	<i>ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ-ΚΑΦΕΣ (COFFEE BREAK)</i>		
18:30-19:30	ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΑΙΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ	ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΤΡΑΠΕΖΙ (4) (ROUND TABLE)	Ι. ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ - Κ. ΣΦΥΡΙΔΑΚΗ

	(NEW TRENDS IN LABORATORY HEMATOLOGY)		
ΣΑΒΒΑΤΟ 31 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2015 (SATURDAY 31/10/15)			
10:00-10:30	VITAMIN D	ΚΥΡΙΑ ΟΜΙΛΙΑ (INVITED LECTURE)	Κ. ΜΑΚΡΗΣ
10:30-11:00	ΕΛΕΓΧΟΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΟΡΘΗ ΧΡΗΣΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ (QUALITY CONTROL AND EFFICIENT USE OF CLINICAL LABORATORY TESTING) 1. «ΤΟ ΠΑΝΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΗΒΑ1C ΚΑΙ ΟΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΕΣ ΤΟΥ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ» 2. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΝΙΑΙΑΣ ΟΝΟΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ: ΕΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ	ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΤΡΑΠΕΖΙ (ROUND TABLE) (5)	Ο. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗΣ - Δ. ΡΙΖΟΣ Γ. ΝΟΤΑΣ
11:00-11:30	ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ-ΚΑΦΕΣ (COFFEE BREAK)		
11:30-1200	ΠΡΟΦΟΡΙΚΕΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ (ORAL PRESENTATIONS)		
12:00-13:00	ΠΡΟΓΕΝΝΗΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΕΝΝΗΤΙΚΟΣ ΈΛΕΓΧΟΣ	ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΤΡΑΠΕΖΙ (ROUND TABLE) (6)	

	(PRENATAL AND PERINATAL TESTING)		
13:00-13:30	TBA	ΚΥΡΙΑ ΟΜΙΛΙΑ (INVITED LECTURE)	<i>T. ZIMA</i>
13:30-14:00		ΔΟΥΡΥΦΟΡΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ (SATTELITE SYMPOSIUM) (3)	
14:00-15:00		ΜΕΣΗΜΕΡΙΑΝΗ ΔΙΑΚΟΠΗ	
15:00-16:00		ΠΡΟΦΟΡΙΚΕΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ (ORAL PRESENTATIONS)	
16:00-17:00	NEW TECHNOLOGIES IN PRENATAL TESTING	ΚΥΡΙΑ ΟΜΙΛΙΑ (INVITED LECTURE)	<i>M. FERRARI</i>
17:00-17:10		ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ (CLOSING REMARKS)	
17:10-17:30		ΑΠΟΝΟΜΗ ΒΡΑΒΕΙΩΝ (AWARDS)	
17:30		ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ (END OF THE MEETING)	

ΤΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Αμφιθέατρο Μεταπτυχιακών Σπουδών, Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Κρήτης, Ηράκλειο Κρήτη
ΓΛΩΣΣΑ

Επίσημη Γλώσσα του Συνεδρίου θα είναι η Ελληνική.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ

Προθεσμία Υποβολής Περιλήψεων Εργασιών: **20 Σεπτεμβρίου 2015**

Απαντήσεις Αποδοχής Εργασιών: **4 Οκτωβρίου 2015**

Τελευταία Προθεσμία Μειωμένης Συνδρομής: **30 Σεπτεμβρίου 2015**

Ώρες Συνεδριάσεων: **09:30-20:30**

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Δικαίωμα Συμμετοχής	Εως 30/09/15	Μετα την 01/10/15
Βιολόγοι, Βιοχημικοί, Ιατροί, Χημικοί, Τεχνολόγοι Ιατρικών Εργαστηρίων	60 ευρώ	90 ευρώ
Μεταπτυχιακοί φοιτητές	15 ευρώ	15 ευρώ
Φοιτητές	δωρεάν	

ΕΚΘΕΣΗ

Στη διάρκεια του συνεδρίου θα λειτουργήσει έκθεση από τις εμπορικές Εταιρείες που δραστηριοποιούνται στο χώρο της Κλινικής Χημείας. Η έκθεση θα πραγματοποιηθεί στο χώρο του Πανεπιστήμιου.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Οι επιστημονικές εργασίες θα εμπίπτουν στα παρακάτω πεδία:

Αιματολογία
Νεότερες Διαγνωστικές Μέθοδοι-Τεχνικές
Εργαστηριακή Ενδοκρινολογία
Επίπεδα φαρμάκων
Ανοσολογία
Συστήματα Πληροφορικής Εργαστηρίου
Κλασική Κλινική Χημεία
Εργαστηριακή Διερεύνηση Νεοπλασιών
Διαχείριση Εργαστηρίου
Τοξικολογία
Μοριακή Διαγνωστική
Φαρμακογενωμική
Έλεγχος Ποιότητας

Οι εργασίες που θα υποβληθούν στο συνέδριο μπορούν να παρουσιαστούν ως:

Προφορικές ανακοινώσεις

Αναρτημένες ανακοινώσεις (posters)

Η Επιστημονική Επιτροπή του συνεδρίου θα αξιολογήσει τις εργασίες και θα επιλέξει τον τρόπο παρουσίασης. Οι υπεύθυνοι συγγραφείς για την παρουσίαση των εργασιών θα ειδοποιηθούν έγκαιρα.

Οι εργασίες που θα γίνουν αποδεκτές θα συμπεριληφθούν στον ηλεκτρονικό τόμο των Περιλήψεων.

Όσοι επιθυμούν μπορούν επίσης να υποβάλουν την εργασία τους σε μορφή πλήρους δημοσίευσης, έως 4 σελίδες η οποία θα δημοσιευθεί σε επόμενο Δελτίο –Newsletter της ΕΕΚΧ-ΚΒ.

Για κάθε εργασία που θα επιλεγεί για παρουσίαση είναι απαραίτητη η καταβολή του δικαιώματος συμμετοχής τουλάχιστον ενός από τους συμμετέχοντες συγγραφείς.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η παρακολούθηση του Συνεδρίου και η παρουσίαση εργασιών θα αξιολογούνται με μόρια συνεχιζόμενης εκπαίδευσης.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ ΠΕΡΙΛΗΨΕΩΝ

Οι συγγραφείς θα πρέπει να τηρήσουν τις ακόλουθες οδηγίες, τόσο για τη σωστή μορφοποίηση του κειμένου, όσο και για το περιεχόμενο που θα αξιολογηθεί από την Επιστημονική Επιτροπή του Συνεδρίου.

1. Ο τίτλος της εργασίας αναγράφεται με κεφαλαία γράμματα.
2. Τα ονόματα των συγγραφέων αναγράφονται στην ονομαστική και υπογραμμίζεται το όνομα του ερευνητού που θα ανακοινώσει την εργασία.
3. Το κέντρο προέλευσης της εργασίας να αναφέρεται με τον πλήρη επίσημο τίτλο του, όπως επίσης και η πόλη.
4. Το κείμενο της Περίληψης πρέπει να περιλαμβάνει: Εισαγωγή, Σκοπό, Υλικά και

Μεθόδους, Αποτελέσματα, Συμπεράσματα και να περιέχει τα κύρια ευρήματα της μελέτης με επαρκή στοιχεία για την υποστήριξη των ευρημάτων.

5. Το κείμενο της περίληψης δεν πρέπει να υπερβαίνει τις 400 λέξεις.

6. Η Περίληψη πρέπει να σταλεί το αργότερο μέχρι τις **20 Σεπτεμβρίου 2015**.

7. Παρακαλούνται οι συγγραφείς να υποβάλουν τις εργασίες τους ηλεκτρονικά μέχρι και την παραπάνω ημερομηνία στη Γραμματεία της Εταιρίας στα παρακάτω email: info@eekx-kb.gr με απαραίτητη κοινοποίηση στο fotinikarababa@gmail.com

8. Η υποβολή εργασιών θα πρέπει να συνοδεύεται από δελτίο συμμετοχής στο Συνέδριο .

Ενημερώνουμε τους συγγραφείς ότι η αίθουσα διεξαγωγής του συνεδρίου θα είναι εξοπλισμένη με Data-Video Projector για παρουσιάσεις **μόνο** μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή.

Για περισσότερες πληροφορίες, σχετικά με την υποβολή των Περιλήψεων, παρακαλούμε απευθυνθείτε στα **γραφεία της Γραμματείας, ΕΕΚΧ-ΚΒ Αλωπεκής 47, 10676 Αθήνα, Τηλ. 2103645751, Fax: 210 3645392 e-mail: info@eekx-kb.gr**

Η μαχητική και αποφασιστική Ζωή Μελά (30/11/1898 - 21/12/1996).

*Επιμέλεια: Ανδριανή Γρηγοράτου, Αγγελική Μελπίδου
Βιοχημικό Εργαστήριο Γ Ν Α « Ο Ευαγγελισμός».*

Η Ζωή Μελά γεννήθηκε το 1898 στην Αθήνα. Ήταν το δεύτερο παιδί του Παύλου Μελά* και της Ναταλίας Δραγούμη*. Γόννοι μεγαλοαστικών οικογενειών και οι δύο. Ο Παύλος Μελάς ήταν γιος του Μιχαήλ Μελά,* δημάρχου Αθηναίων και η Ναταλία, κόρη του Στέφανου Δραγούμη,* υπουργού Εξωτερικών και Εσωτερικών και υπουργού Οικονομικών. Ο Παύλος αποφοίτησε το 1891 από τη Σχολή Ευελπίδων και τον Οκτώβριο της επόμενης χρονιάς, σε ηλικία μόλις 22 ετών, παντρεύτηκε τη Ναταλία. Η εγγονή τους Ναταλία Ιωαννίδη αναφέρει: «Ήταν πολύ ερωτευμένοι όταν παντρεύτηκαν. Μας είχε διηγηθεί η γιαγιά μου ότι, ενώ ήταν στο τρένο της Κηφισιάς πηγαίνοντας προς Αθήνα, συνοδευόμενη πάντα, είδε ξαφνικά έναν ιππέα ο οποίος κάλπαζε μέσα στην ερημιά, παράλληλα με το τρένο, δίπλα στο βαγόνι της. Και αμέσως κατάλαβε ποιος ήταν, παρ' όλο που εκείνη την εποχή δεν υπήρχαν ευκαιρίες για να μιλήσουν. Μετά πήγε ο πατέρας του, ο Μιχαήλ Μελάς, στον Στέφανο Δραγούμη και ζήτησε την κόρη του.»

Μετά το γάμο τους ο Παύλος και η Ναταλία μένουν στο κέντρο της Αθήνας, στην οδό Βαλαωρίτου 10, περίπου απέναντι διαγωνίως στο μέγαρο Μελά στη γωνία των οδών Πανεπιστημίου και Λυκαβηττού. Το σπίτι στο Στροφύλι της Κηφισιάς, χτίστηκε για θερινή κατοικία της οικογένειας το 1894, τη χρονιά που γεννήθηκε ο γιος τους Μιχαήλ (Μίκης). Ο Παύλος Μελάς ανέφερε στις επιστολές του την εκτίμηση που έτρεφε για «την ευφυΐαν, την έκτακτον ευθυκρισίαν και την δύναμιν του χαρακτήρος» της Ναταλίας. Η Ζωή Μελά θυμόταν τα

χαϊδευτικά υποκοριστικά, με τα οποία συχνά τη φώναζε ο πατέρας της, πώς ο Παύλος σφύριζε μόλις κατέβαινε από το τρένο της Κηφισιάς (ο σταθμός ήταν τότε πολύ κοντά στο σπίτι τους) και πώς τα δυο παιδιά έτρεχαν να τον προϋπαντήσουν και εκείνος τα αγκάλιαζε και τα σήκωνε ψηλά. Ο Παύλος Μελάς ήταν υπερήφανος για τα παιδιά του, έπαιζε και χόρευε μαζί τους.

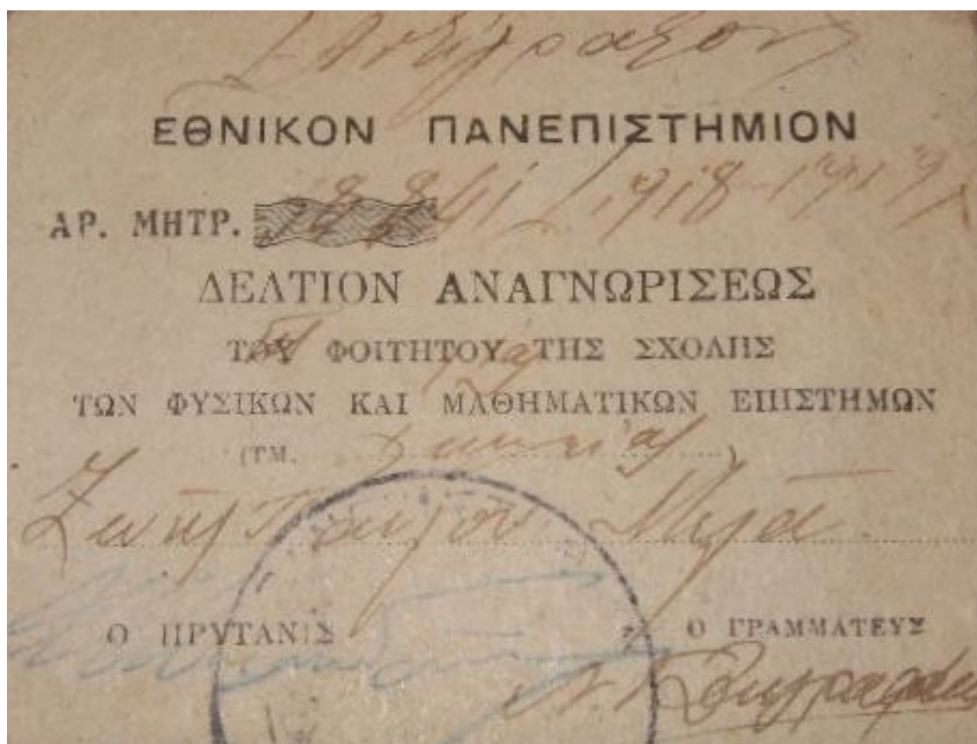
Μετά το θάνατό του Παύλου, η Ναταλία ντύνεται πάντα στα μαύρα.

Η Ζωή Μελά παρακολουθούσε μαθήματα κατ' οίκον, όπως συνηθιζόταν τότε για όλα τα κορίτσια των ανάλογων οικογενειών της εποχής. Στην ηλικία της Ζωής, η μητέρα της Ναταλία, είχε μελετήσει με δασκάλους στο σπίτι αρχαία και νέα ελληνικά, γαλλικά, αγγλικά, γερμανικά, έπαιζε πιάνο και ζωγράφιζε. Το ίδιο και η νονά και θεία της από τη μεριά του πατέρα της η Άννα Μελά – Παπαδοπούλου*. Η τυπική συνέχεια για τις γυναίκες της κοινωνικής τάξης της Ζωής Μελά ήταν να παντρευτούν πρόσωπα του κύκλου τους. Αντίθετα, οι άνδρες της τάξης τους φοιτούν σε σχολεία και εφοδιάζονται με τις απαραίτητες γνώσεις για τις μετέπειτα επαγγελματικές τους δραστηριότητες. Η οικογένεια της Ζωής περιλάμβανε πολιτικούς, εμπόρους, διπλωμάτες, στρατιωτικούς.

Η Ζωή επιθυμεί να πάρει απολυτήριο Γυμνασίου, αλλά ως κατ' οίκον διδαχθείσα, πρέπει να δώσει εξετάσεις. Καθηγητή φιλόλογο είχε τον Αλέξανδρο Δελμούζο*, αλλά μαθηματικά δεν έχει κάνει ποτέ. Για να πάρει το απολυτήριό της δίνει εξετάσεις στο Α' Γυμνάσιο Αρρένων της Πλάκας, δημόσιο σχολείο στο οποίο φοιτούσε ο αδελφός της. Αναγκάζεται να μελετήσει περισσότερο για να καλύψει το κενό των μαθηματικών, καθυστερεί λίγο αλλά τα καταφέρνει. Και αφού πέτυχε τον πρώτο της στόχο, η δυναμική Ζωή βάζει πλήρη για το δεύτερο

στόχο. Θα πάει στο Πανεπιστήμιο! «Αποφάσισα να σπουδάσω πρώτα και μετά οπωσδήποτε να δουλέψω. Ο αδελφός μου και η υπόλοιπη οικογένεια δεν ήθελαν να πάω στο Πανεπιστήμιο. Η μητέρα μου όμως, ήταν πολύ προοδευτικός άνθρωπος. Με στήριξε και τους είπε: Αφήστε τη, γιατί να μην σπουδάσει αφού το θέλει.» Ο παππούς της ο Στέφανος Δραγούμης ήταν λάτρης της Κλασικής Φιλολογίας και της Αρχαιολογίας. Από αντίδραση προς την οικογένεια Δραγούμη λοιπόν και προς μεγάλη έκπληξη όλων, δεν επιλέγει σπουδές Φιλολογίας. Η επαναστάτρια Ζωή αισθάνεται την ανάγκη να ξεφύγει από την πίεση αυτού του περιβάλλοντος και εγγράφεται (1918) στο νεοϊδρυθέν Χημικό Τμήμα της Σχολής των Φυσικών και Μαθηματικών Επιστημών. Μάλιστα αρνείται να συνοδεύεται στα μαθήματα από τον αδελφό της! Ο Αλέξανδρος Δελμούζος και ο Μανόλης Τριανταφυλλίδης* μάταια προσπάθησαν να την αποτρέψουν, βεβαιώνοντάς την, ότι δεν είναι καμωμένη για τέτοια πράγματα! «Εγώ όμως πάτησα πόδι...Ήταν 29 αγόρια και εγώ, τρία χρόνια μεγαλύτερή τους. Στην αρχή με καπέλλο και βέλλο!» Σύντομα όμως, έγινε η πρώτη Αθηναία που κυκλοφορούσε με το καπέλλο ανά χείρας, χωρίς να το φορά.

Στο Πανεπιστήμιο τα μαθήματα του πρώτου έτους άρχισαν με καθυστέρηση, τις αρχές του Ιανουαρίου του 1919. Εξ αιτίας της επιδημίας της ισπανικής γρίπης*, που θέριζε εκείνη την εποχή, είχαν απαγορευτεί οι συγκεντρώσεις και τα μαθήματα. Αλλά οι εργαστηριακές ασκήσεις καθυστερούσαν και γιατί το κτίριο του Χημείου είχε καταστραφεί από την πυρκαγιά στις 16/8/1911, οι επισκευές δεν είχαν ολοκληρωθεί και υπήρχαν πολλές ελλείψεις στα εργαστήρια. Προσωρινά το Χημείο στεγαζόταν στο Ιπποκράτειο Νοσοκομείο. Ο συμφοιτητής της Ιωάννης Κανδύλης περιγράφει ότι «το Χημείο από το χειμώνα 1919-20, είχε γίνει η ζωή μας και το σπίτι μας, από τις 8 το πρωί μέχρι τις 9 και πέρα το βράδυ. Εργαζόμαστε εκεί μέσα, κλεισμένοι όλες τις ώρες που μας άφηναν ελεύθερες οι ασκήσεις στα εργαστήρια και τα μαθήματα της χρονιάς...Το κτίριο του παλαιού Χημείου, στην οδό Σόλωνος 104, ανακαινιζόταν ακόμα και το αμφιθέατρό του μισοτελειωμένο, με τα μεγάλα, απεριποίητα τσιμεντένια σκαλοπάτια του, είχε αντί για θρανία μια καρφωμένη σανίδα σε καθ'ένα απ' αυτά, στη θέση του καθίσματος. Φυσικά αφού οι φοιτηταί εισορμώντας πηδούσαν και πατούσαν παντού, αδιάκριτα, η λάσπη και η σκόνη σκέπαζαν τα πάντα και όλοι, με ένα απλωμένο κομμάτι εφημερίδας, προσπαθούσαν, κατά κάποιο τρόπο, να προστατεύσουν τα ρούχα τους. Το αμφιθέατρο ήταν κατασκότεινο, αλλά κάτω το μεγάλο μακρύ τραπέζι έλαμπε κατάφωτο με αραδιασμένα πάνω του αρκετά γυάλινα χημικά όργανα και συσκευές. Το 1919 το θηλυκό γένος αντιπροσώπευαν σ' ολόκληρη τη Σχολή, η ένα χρόνο μεγαλύτερη από μας φοιτήτρια Αναστασία Αναργύρου, που ήταν και βοηθός του Ζέγγελη*, δυο συμφοιτήτριές μας και δυο ακόμα στο Φυσικό Τμήμα. Για να αντιληφθούν οι αναγνώστες τι άβυσσος χώριζε τότε τα δύο γένη που σπούδαζαν στα πανεπιστημιακά θρανία την ίδια επιστήμη θα πρέπει να αναφέρω τη συμφοιτήτριά μας των Φυσικών Έλλη Γκιταράκου. Πολύ ικανή στις σπουδές της, συνοδευόταν πάντα στα μαθήματα από τον γέρο Συνταγματάρχη πατέρα της, αναγκαστικό κι εκείνον ακροατή. Έμπαινε μαζί της στην αίθουσα βλοσυρός κι αμίλητος, φορώντας την ταλαιπωρημένη στολή του και σουρνωντας τη σπάθα του, που κροτάλιζε στο πλακόστρωτο.»

Δελτίο φοιτητικής ταυτότητας της Ζωής Μελά

(Εθνικόν Πανεπιστήμιον, Δελτίον αναγνώρισεως της φοιτητριάς της Σχολής των Φυσικών και Μαθηματικών Επιστημών, Τμήμα Χημείας, 1918).

Στα εργαστήρια, όπου σφυρηλατούνται οι δεσμοί μεταξύ των φοιτητών, σχηματίστηκε και η «παληοπαρέα» εκείνης της εποχής. Στην «παληοπαρέα» συμμετέχουν ο Άγγελος Δημητρίου (αρχικά βοηθός του καθηγητή Ανόργανης Χημικής Τεχνολογίας και ακολούθως Γενικής Πειραματικής Χημείας στο ΕΜΠ, Αλεξ. Βουρνάζου, μετά καθηγητής Χημείας στη Σχολή Ευελπίδων και μετέπειτα Πρόεδρος της ΕΕΧ), ο Ιωάννης Κανδύλης (αρχικά βοηθός του Θ. Σκούφου*, καθηγητή στο Γεωλογικό και Παλαιοντολογικό Εργαστήριο, με ημιυπόγειο γραφείο στην οδό Ακαδημίας 38, κάτω από τη Νομική και μετέπειτα επιμελητής στο Πανεπιστήμιο, Διευθυντής της Χημικής Υπηρεσίας του Διεθνούς Ερυθρού Σταυρού και Πρόεδρος της ΕΕΧ), ο γεμάτος χιούμορ Διονύσιος Καραθανάσης (αναφέρεται στα ΧΧ ως κλωστοϋφαντουργός χημικός, αργότερα διετέλεσε μέλος του ΔΣ της ΕΕΧ και διευθυντής του ΤΕΑΧ), ο Ιωάννης Καρακάλας (εργάστηκε στη ζυμοβιομηχανία, Διευθυντής της ΖΑΑΕ), ο Νικ. Καρνής (αργότερα εργάστηκε στη βιομηχανία ελαίων και σαπώνων, αντιπρόεδρος της ΕΕΧ), ο Δημήτριος Κόππας (ασχολήθηκε με την Οινολογία), ο Χρυσόστομος Μαλαγαρδής (εργάστηκε στο Υπουργείο Εργασίας και εξελίχθηκε σε Γενικό Επιθεωρητή Εργασίας), ο Σάββας Αναγνωστόπουλος (εργάστηκε στη Θεσσαλονίκη), καθώς και οι Β. Κυριαζόπουλος, Γεώργιος Μυρεσιώτης και Γεώργιος Τερμεντζής (μετέπειτα Πρόεδρος της ΕΕΧ και πρόεδρος του Βιοτεχνικού Επιμελητηρίου Αθηνών). Η Ζωή ήταν η μόνη γυναίκα της παρέας. Όπως περιγράφει ο Ιωάννης Κανδύλης: «Το κέντρο των τακτικών απογευματινών μας συναντήσεων ήταν το ξύλινο καφενείο της Δεξαμενής με μεγάλη φήμη για τους σπουδαίους ανθρώπους των γραμμάτων, που είχαν περάσει ή σύχναζαν τώρα σ' αυτό, τον Παπαδιαμάντη, τον Κονδυλάκη, τον Βλαχογιάννη και άλλους.»

Η Ζωή Μελά στα εργαστήρια του Χημικού στη διάρκεια των φοιτητικών της χρόνων.

Από το λεύκωμα της Παληοπαρέας
“Γύρω από το Χημείο”. 1920 – 1922.

Στου Χημείου την ολόμαυρη ράχι
η Μελά περπατώντας μονάχη
μελετά τη λαμπρά της Χημεία
και στην κόμη καπέλλο φορεί.
Δεν φορεί τέτοιο άλλη καμμία,
και τη μέση της ζώνει λωρί.

Πειράται η δεσποινίς Μελά το δίπλωμα να πάρη
και απ’ τη μελέτη την πολλή, κοντεύει να κραιπάρει
και αφού λοιπόν στο δίπλωμα αριστέψει από κοντά,
από κοντά θα κυνηγά τον Καραθεοδωρή
μήπως τις γνώσεις τις πολλές μπορέσει και του κλέψει,
γιατί απ’ άλλους, φαίνεται, να κλέψη δεν μπορεί.
Κι αφού γενεί μαθηματικός που άλλος δεν εγίνη,
σε μοναστήρι (αχ!) θα κλειστή, καλογρηά να γίνη.

Σιφώνιος Προχοΐδης
(Διον. Καραθανάσης)

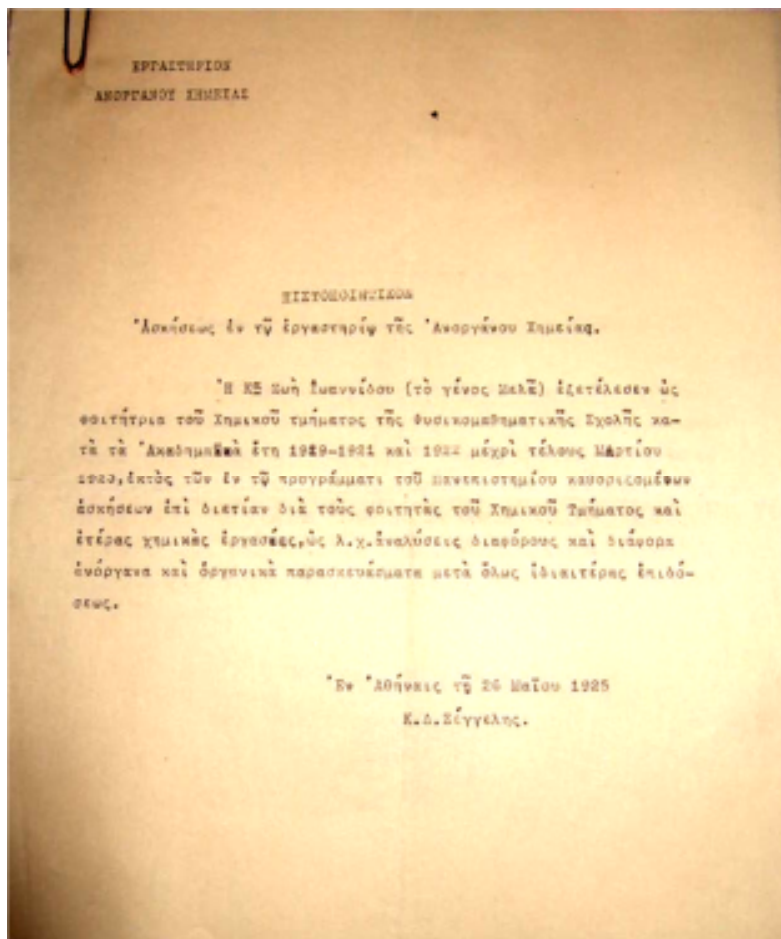

Στον... οδοστρωτήρα! Εκδρομή στο Χαλάνδρι (1921) με την «παλιοπαρέα».

Η προφορική πτυχιακή εξέταση της Ζωής Μελά από τον περίφημο καθηγητή Ανοργάνου Χημείας Κωνσταντίνο Ζέγγελη*, στην αίθουσα του Φροντιστηρίου της Φυσικομαθηματικής Σχολής. (Φωτογραφία Ιωάννη Κανδύλη, παρμένη λαθραία παρά τη σχετική απαγόρευση).

«Πιστοποιητικὸν ἀσκήσεως ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ τῆς Ἀνοργάνου Χημείας»
υπογεγραμμένο ἀπὸ τὸν υπεύθυνον καθηγητὴ Ζέγγελη (1925).

Η ΠΡΥΤΑΝΕΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΔΗΛΟΙ ΟΤΙ

Η δις Ζωή Παύλου Μελά εξ Αθηνών υποστάσα την νενομισμένην επί πτυχίω εν τω Χημικώ τμήματι της Φυσικομαθηματικής Σχολής δοκιμασίαν τη 17η Δεκεμβρίου 1922 ηξιώθη του βαθμού «ΑΡΙΣΤΑ».

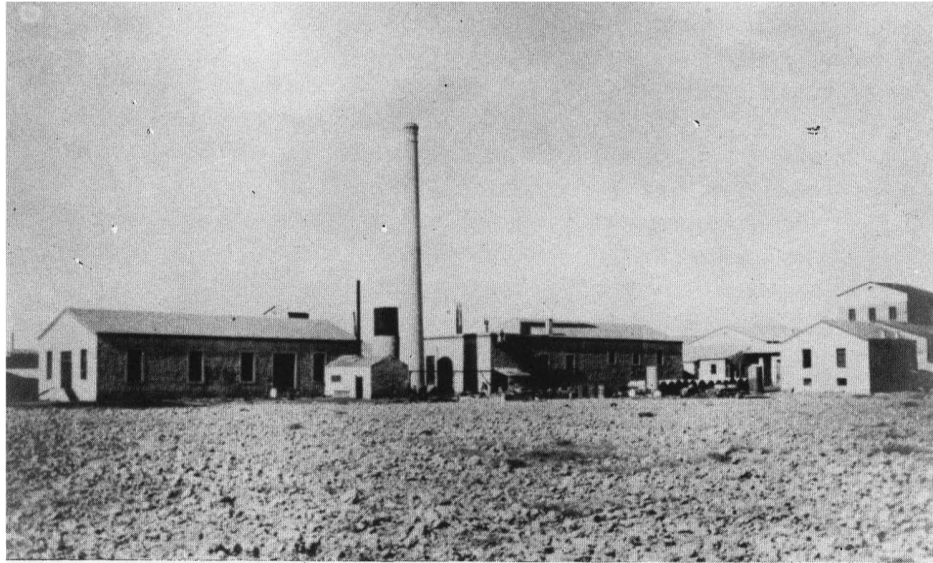
Το χειμώνα του 1922 οι πρώτοι απόφοιτοι του Χημικού Τμήματος του Πανεπιστημίου αλλά και επίσης του επίσης νεοϊδρυθέντος Τμήματος Χημικών Μηχανικών του Πολυτεχνείου, ψάχνουν για δουλειά λίγο μετά την τραγωδία της Μικρασιατικής Καταστροφής. Η χημική ανάλυση ήταν άγνωστη λέξη, η πραγματικότητα της χώρας οδυνηρή.

Αναφέρει ο Ιωάννης Κανδύλης: «Ποιος μπορεί αυτή την ώρα να σκεφθεί τη Χημεία και τους Χημικούς; Οι λίγες θέσεις που παρουσιάζονται καταλαμβάνονται από ελάχιστους δικούς μας, ενώ οι πολλοί προσπαθούν να τακτοποιηθούν επαγγελματικά οπουδήποτε, ακόμα και σε δουλειές ξένες προς την ειδικότητά τους. Η επιστήμη μας και το σχετικό επάγγελμα ήταν άγνωστα στον τόπο.» ... «Πρόχειρες ξύλινες παράγκες στημένες σε κάθε πλατεία ή άλλη ελεύθερη γωνιά της Αθήνας στέγαζαν την προσφυγική φτώχεια» ... «Όλα τα όνειρα και οι ελπίδες μας έχουν μονομιάς ξεχαστεί. ... Τότε ο καθένας είχε την εξοικονόμηση του μεροκάματου, με οποιαδήποτε θα εύρισκε μπροστά του δουλειά, ακόμη κι αν ήταν τελείως ξένη προς τη Χημεία. Το 1923 περνάει χωρίς καμιά καλύτερη και μια γενική απογοήτευση βαραίνει επάνω σ' όλους μας.» ... «Μόνη διέξοδος μένει η μικρή βιομηχανία μας και προς τα εκεί στρέφονται οι ενέργειές μας. Αλλά και εκεί οι νεαροί χημικοί έχουν να αντιμετωπίσουν μεγαλύτερες δυσκολίες.»

Ἡ ἡγήθεισα τῆς κινήσεως, διὰ τὴν ἰδρυσιν τῆς Ἑνώσεως, ὁμάς τῶν νέων. Ἀπὸ μίαν ἐκδρομὴν τῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἑνώσεως (Ἰούνιος 1924). Ἐξ ἀριστερῶν: Ἄγγ. Δημητρίου, Νικ. Καρνῆς, Ζωὴ Μελά, Ἰω. Καρακάλας, Ἰω. Κανδύλης, Χρυσοστ. Μαλαγαρδῆς, Διον. Καραθανάσης, Σάββας Ἀναγνωστόπουλος.

Στη δίωρη συνέντευξή της (1996) στα «Χημικά Χρονικά» η Μελά θυμάται: «Όταν πήρα το πτυχίο μου, ο Λύσανδρος Χαριλάου, μέλος του ΔΣ ΧΡΩΠΕΙ* (Χρωματουργεία Πειραιώς), μου πρότεινε μέσω του αδελφού μου να δουλέψω εκεί.» Η Ζωή Μελά ήταν η πρώτη γυναίκα χημικός, που εργάστηκε στη βιομηχανία. «Γρήγορα είδα ότι οι παλαιότεροι συνάδελφοι (απόφοιτοι της Ακαδημίας Ρουσοπούλου*) αισθάνονται αδικημένοι, γιατί με πολλά χρόνια υπηρεσίας είχαν χαμηλότερες αποδοχές και εξοντωτικό ωράριο. Τότε μαζευτήκαμε μια ομάδα και είπαμε: Δεν είναι δυνατόν να εξακολουθήσει αυτό το πράγμα. Όλοι έχουμε ίσα δικαιώματα, που πρέπει να τα κατοχυρώσουμε.»

“Από τās πρώτας βιομηχανίας μας. Τὰ Χρωματουργεία Πειραιώς. “Αποφis τής έποχής τής ιδρύσεώς των.

Η Μελά και οι συνάδελφοί της Λεων. Πίντος (αργότερα εργάστηκε στο Γενικό Χημείο του Κράτους και έγινε Διευθυντής του Χημείου της Τράπεζας της Ελλάδος), Χρ. Φασέας (εργάστηκε στη βιομηχανία), Δημ. Κόππας (άνοιξε οινολογικό εργαστήριο), που εξ αιτίας του χαμηλού τους μισθού και των συνθηκών εργασίας που επικρατούσαν στη βιομηχανία - η ίδια η Μελά έπαθε ένα έγκραυμα στο χέρι της - πρωτοστάτησαν στην έμπρακτη διαμαρτυρία, εξαναγκάστηκαν σε παραίτηση. «*Οργανώσαμε μια απεργία και μας απέλυσαν όλους. Είχα δουλέψει στα ΧΡΩΠΕΙ 8 μήνες μόνο. Το έγγραφο της απόλυσης γράφει: Απεχώρησεν της υπηρεσίας οικειοθελώς η χημικός Ζωή Μελά.*» Όμως δεν απογοητεύτηκαν, ούτε εγκατέλειψαν την προσπάθεια. Αντιθέτως κινητοποιήθηκαν περισσότερο. «*Συνεχίσαμε να συναντιόμαστε και αποφασίσαμε να ιδρύσουμε την ΕΕΧ.*»

Και πάλι ο Ιωάννης Κανδύλης σημειώνει: «*Η ιδέα ενός χημικού συλλόγου ή μιας λέσχης που να συγκεντρώνει όχι μόνο τους φίλους αλλά και ένα ευρύτερο κύκλο συναδέλφων μας έχει από καιρό απασχολήσει.*» ... 7 Μαρτίου 1924 η Ζωή Μελά επισκέπτεται τον Κανδύλη στο γραφείο του και τον ενημερώνει για τις εξελίξεις στη ΧΡΩΠΕΙ. «*Στην περιοχή του Ζαππείου, στο σπίτι της Ζωής Μελά, στην οδό Αστερίου 17*, στις 31 Μαρτίου και 21 Απριλίου 1924 έγιναν οι δύο πρώτες συναντήσεις της... παληοπαρέας μαζί με τους Πίντο, Φασέα και Κόππα, για την ίδρυση της ΕΕΧ. Στις 31 Μαρτίου διαβάζεται η ιδρυτική διακήρυξη, που συντάχθηκε από τον Ι. Κανδύλη και γίνεται ομόφωνα δεκτή.*» Στις 7 Ιουλίου 1924 συγκαλείται η πρώτη Γενική Συνέλευση του κλάδου. «*Στις 4 Αυγούστου 1924 συγκαλείται νέα Γενική Συνέλευση στο μέγα Αμφιθέατρο του Χημείου - Σόλωνος 104, αποτελούμενη από χημικούς του Πανεπιστημίου Αθηνών, Χημικούς Μηχανικούς του Ε.Μ.Π. και χημικούς της Ακαδημίας Ρουσόπουλου (σύνολο 53) και υπογράφεται από όλους η πράξη ίδρυσης του σωματείου «Ένωσις Ελλήνων Χημικών.*»

ΧΡΩΜΑΤΟΥΡΓΕΙΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
Σ.Α. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΣΙΑ
ΑΝΩΤΕΡΟΙ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΣΑΡΑ ΞΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΓΡΑΦΕΙΑ: Λεωφόρος Μισοβλή 19
Έργοστάσια εν ΝΕΩ ΦΑΛΗΡΩ

Π Ι Σ Τ Ο Π Ο Ι Η Τ Ι Κ Ο Ν

Πιστοποιούμεν ότι η δεσποινίς Ζωή ΜΕΛΩ ετέλεσθη εν τοῖς
Έργοστασίοις τῆς Ἑταιρείας ἀπὸ τῆν ἰδιότητα τῆς χημικοῦ ἀπὸ
1 Ἰουλίου 1923 μέχρι τῆς 8ης Μαρτίου 1924.
Ἀπεχώρησε τῆς ὑπηρεσίας οἰκιοθελάς.
Ἐκδίδεται τῇ αἰτήσῃ τῆς τὸ παρὸν ἕνα τῷ χρησιμοῦσθαι ἕκου
δαῖ.-

Ἐν Πειραιεῖ τῆ 15 Μαρτίου 1924

ΧΡΩΜΑΤΟΥΡΓΕΙΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
Σ.Α. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΣΙΑ
ΑΝΩΤΕΡΟΙ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Ἐπογραφή: Δυσανόγνωστοι

Ὅ,τι ἀκριβὲς ἀντίγραφον ἐκ τοῦ εἰς χεῖρας μου πρωτοτύπου.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 7ῃ Ὀκτωβρίου 1954

Ἡ παρὸ τοῖς ἐν Ἀθήναις
Δικαστηρίοις δικηγόρος

ἌΓΝΗ ΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ

ΧΡΩΠΕΙ: (Εργάσθηκε 1 Ιουλίου 1923 – 8 Μαρτίου 1924).

Η εθελουσία... απόλυσις (15 Μαρτίου 1924).

[Στην υπογραφή της δικηγόρου για τη βεβαίωση του ακριβούς αντιγράφου, προσέξτε το όνομα της Αγνής Ρουσοπούλου (1901-1977), κόρης του Όθωνα Ρουσόπουλου. Το επιχείρημα ότι δεν είχε εκπληρώσει τις στρατιωτικές της υποχρεώσεις, επικαλέσθηκαν οι άντρες συνάδελφοί της για να απορρίψουν τη συμμετοχή της στον πρώτο διαγωνισμό (1929) για την πρόσληψη εισηγητών στο νεοσύστατο Συμβούλιο της Επικρατείας!]

- 1 -
Καταστατικός.

Τίτλος και Ίδρα.

"Αρθρον 1^{ον}

Ίδρύεται ~~αποφραγματικός~~ σωματικός χιμικώ,
ἔδρῳσι ἐν Ἀθήναις, ὑπὸ τῶν τίτλων:
Πατριεπὶς Ἑνωσῆς Χιμικῶ¹

Ἐκοπὴ τοῦ σωματίου

"Αρθρον 2^{ον}

Ἐκοπὴ τοῦ σωματίου εἶναι ὁ σκοπεύμενος
πᾶσι τῶν ἑλλήνων χιμικῶν πρὸς ~~μελέτην~~
προσέβαια καὶ προσφῆναι τῶν κοινῶν ~~αἰσθητικῶν~~
καὶ ~~αποφραγματικῶν~~ συμφερόντων, ~~καὶ~~ ~~παρατηρῶν~~
~~τῶν ἑλλήνων~~ ἀσπὶ ἑασιμίας.²

Μέλη.

"Αρθρον 3^{ον}

Τοῦ σωματίου ἀποζητῶνται ἡμ τακτικῶν
καὶ ~~ἑπιπέδων~~ μελῶν.

Τὸ χειρόγραφον τοῦ πρώτου καταστατικοῦ τῆς Ἑνώσεως (διὰ χειρὸς Ζωῆς Μελά). Αὐτὸ παρεδόθη ὑπὸ τῆς ομάδος τῶν νέων εἰς τὸ προσωρινὸν Διοικ. Συμβούλιον μετὰ τὴν Γεν. Συνέλευσιν τῆς 4ης Αὐγούστου 1924. Αἱ ἐπ' αὐτοῦ διορθώσεις ἐγένοντο παρὰ τοῦ Συμβουλίου τούτου καὶ εἶναι διὰ χειρὸς Γ. Ματθαιοπούλου.

Υπόμνημα ἰδρύσεως ἑξαγγελιακού αε-
ραίου χημικῶν

Ἐπειδὴ τὸν ἀνδραμον ἴσως ἢ διὰ κοινῆς ἀποφάσεως (ἑξαγγελ-
ιακῶν τῶν ἑξαγγελιακῶν ἀνεργῶν) τῶν χημικῶν ~~καὶ~~ ~~αὐτῶν~~
~~αὐτῶν~~ ἀπὸ δημοτικῆς ἀποφάσεως ἐπιτελεστικῆς ἀποφάσεως

Ποῖος ἀναστρέφεται αε-
ραίου

Τοῦ ἀνδραμον μιλῶντες οἱ πλεονεχῆ ἀναστάτων χη-
μικῶν ἐχορῶν (Πανασιετικῶν, Παρμενιδῶν), οἱ δημοτικῶν
ἐχορῶν καὶ ἐχορῶν (Ρουσοποικῶν) ἢ οἱ μετὰ τὴν
παιδείαν ἔχοντες ἐπὶ διὰ τὸν ἐπιχειρηματικὸν ἑξαγγελιακῶν
ἢ χημικῶν ἢ φυσικῶν χημικῶν. Ἐπιχειρηματικῶν ἐπα-
λαιῶν ἔτι ἢ ἐπὶ ἀνεργῶν δημοτικῶν χημικῶν
ἐχορῶν ἢ ἐπὶ πληροῦχος ἀνεργῶν ἐχορῶν ἐπαγγελιακῶν
καὶ παιδείας δημοτικῶν ἀνεργῶν ἑξαγγελιακῶν ἐχορῶν
ἢ καὶ οἱ πλεονεχῆ τῶν φυσικῶν ἐπαγγελιακῶν ἐπὶ τῶν
χημικῶν τῶν ἐχορῶν) αὐτῶν μὴ ἐπαγγελιακῶν ἢ ἐπὶ τῶν
ἑξαγγελιακῶν παιδείας μίσην ἑξαγγελιακῶν.

Ποῖος ἀναστρέφεται αε-
ραίου

Ὁ ἀνδραμον δημοτικῶν μὴ δημοτικῶν ἀνεργῶν
τῶν δημοτικῶν ἀνεργῶν ἐπαγγελιακῶν καὶ τῶν ἐπαγγελιακῶν
τῶν δημοτικῶν χημικῶν ἢ ἀνεργῶν ἀνεργῶν μίσην
τῶν μετὰ. Πρὸς τοῦτο ἀνεργῶν δημοτικῶν
ἐπαγγελιακῶν ἀνεργῶν, μίσην τῶν ἐπαγγελιακῶν.

Ποῖος ἀναστρέφεται αε-
ραίου ἀνεργῶν

Τὸ δημοτικῶν ἀνεργῶν πρὶν καὶ ἐπαγγελιακῶν
καὶ τῶν μετὰ δημοτικῶν χημικῶν, τῶν μετὰ
ἐπαγγελιακῶν ἑξαγγελιακῶν

Ἐπαγγελιακῶν τῶν ἐπα-
γγελιακῶν πρὸς ἀνεργῶν
ἀνεργῶν χημικῶν

Ὁ ἀνδραμον δὲ ἐπαγγελιακῶν τῶν μετὰ τῶν ἐπαγγελιακῶν ἐπα-
γγελιακῶν δημοτικῶν καὶ ἀνεργῶν ἀνεργῶν
ἐπαγγελιακῶν χημικῶν ἐπαγγελιακῶν ἢ χημικῶν
τῶν ἐπαγγελιακῶν ἀνεργῶν τῶν ἐπαγγελιακῶν
καὶ τῶν μετὰ τῶν ἐπαγγελιακῶν.

Τὸ χειρόγραφον τῆς περὶ χημικῶν συλλόγου πρώτης διακηρύξεως (ἢ πρώτη σελὶς του), μετὰ τὰς διατάξεις τῶν βασικῶν σκοπῶν του. Ἀνεγνώσθη παρὰ τοῦ Ι. Κανδήλη (χειρόγραφον τοῦ ἰδίου) καὶ ἐνεκρίθη κατὰ τὴν 31ην Μαρτίου ἀπὸ τοὺς διὰ πρώτην φοράν συγκεντρωθέντας, τὸ ἑσπέρας τῆς ἡμέρας αὐτῆς, εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Ζωῆς Μελά.

Στις 13/8/1924 σε συνεδρίαση του Πρωτοδικείου Αθηνῶν αναγνωρίζεται ἡ ἔνωση Ἑλλήνων Χημικῶν (ΕΕΧ) ὡς επαγγελματικὸ σωματεῖο. Σήμερα ἡ ΕΕΧ ἀποτελεῖ νομικὸ πρόσωπο δημοσίου δικαίου καὶ ὑπάγεται στὴν ἐποπτεία τοῦ Υπουργείου Βιομηχανίας, Ενέργειας καὶ Τεχνολογίας.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 24ῃ Ἐκτεμβρίου 1925

ΑΡΙΘ. ΠΡΩΤ. 1189

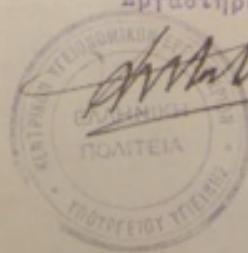
Π Ι Σ Τ Ο Π Ο Ι Η Τ Ι Κ Ο Ν

Ὁ ἀπογεγραμμένος Διευθυντής τοῦ Κεντρι-
κοῦ Ἑργαστηρίου πιστοποιεῖ, ὅτι ἡ κα Ζωή Μελά-
Ἰωαννίδου δικλωματοῦχος χημικός, εἰργάσθη ἐν τῷ Ἑργαστηρίῳ
ἐπί ἔν ἔτος, ἀπὸ ἀγούστου 1924 μέχρι Ἐκτεμβρίου 1925 ὡς προϊ-
σταμένη τοῦ χημικοῦ τμήματος.

Κατὰ τὸ χρονικόν τοῦτο διδόμενον ἐπεδείχθη ἐπιμέλειαν
καί ἀφοσίωσιν ἐκτελέσασα τῆς ἀνατεθείας αὐτῇ ἐργασίας μετ'
ἀπολύτου ἐπιστημονικῆς ἀκριβείας καί ἀπεδείχθη κάτοχος τῶν
διαφόρων ἐργαστηριακῶν μεθόδων τῶν ἀναγομένων εἰς τὴν βιολο-
γικὴν χημείαν.

Κατὰ τὸ χρονικόν τοῦτο διδόμενον ἐξετέλεσε μετὰ τοῦ Διευ-
θυντοῦ τοῦ ἰδρύματος ἐπιστημονικὴν ἐργασίαν ὅσον ἀφορᾷ τὴν
τύχην τῆς κινίνης κατόπιν χορηγήσεως αὐτῆς εἰς ζωϊκὸν ὀργα-
νισμόν ἐκτελέσασα μετ' ἀπολύτου ἐπιστημονικῆς ἀκριβείας τὸ χη-
μικόν μέρος τῆς ἐργασίας ταύτης, ἣτις ἀνακοινωθεῖσα εἰς τὴν
ἐνταῦθα Ἱατρικὴν Ἑταιρίαν ἐβραβεύθη.

Ὁ Διευθυντής τοῦ Κεντρικοῦ Ἑργαστηρίου
Ἑργαστηρίου

Το 1924-5 η Ζωή Μελά είναι προϊσταμένη του Χημικού Τμήματος του Κεντρικού Υγειονομικού Συμβουλίου, «κάτοχος των εργαστηριακών μεθόδων των αναγομένων εις την βιολογικὴν χημείαν» με ιδιαίτερο ενδιαφέρον «εις την τύχην της κινίνης κατόπιν χορηγήσεως αὐτῆς εἰς ζωϊκὸν ὀργανισμόν.» Για την εργασία της αὐτῆ βραβεύτηκε ἀπὸ την Ἱατρικὴ Ἑταιρίαν Ἀθηνῶν. Η Ζωή Μελά-Ἰωαννίδη ἦταν μέλος της Deutsche Chemische Gesellschaft ἀπὸ το 1924 καὶ της Société de Chimie Biologique ἀπὸ το 1928.

Το 1924 η καλογοριά Ζωή Μελά παντρεύεται με το μικροβιολόγο Γεώργιο Ιωαννίδη (Αίγιο 1893 – Αθήνα 1953), που πιστεύοντας ακράδαντα ότι ιατρική είναι λειτούργημα, άσκησε το επάγγελμά του αποκλειστικά ως κρατικός λειτουργός ή εργαζόμενος σε επιστημονικά ιδρύματα. Το νεαρό ζευγάρι περνά το μήνα του μέλιτος, στη νότια Πελοπόννησο, τη Μεσσήνη, όπου έχει ξεσπάσει επιδημία πανώλης και τους καλεί το καθήκον (δες και δύο σχετικές εργασίες του Ιωαννίδη στη βιβλιογραφία). Από το 1925-6 η Ζωή διδάσκει στην Έδρα Εμπορευματολογίας, Φυσικών και Γεωγραφίας στη Β' Εμπορική Σχολή Θηλέων Αθηνών και από 1928-35 διδάσκει στη Σχολή Νοσοκόμων του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού (Ε.Ε.Σ). Το δυναμικότητας τότε 185 κλινών Νοσοκομείο «Κοργιαλένιο-Μπενάκειο Ε.Ε.Σ», που βρίσκεται στους Αμπελόκηπους, όπου εγκαταστάθηκαν πρόσφυγες από τον Πόντο και τη Μικρά Ασία, εγκαινιάστηκε επίσημα το 1930. Αρχικά στο νοσοκομείο λειτούργησαν μία Χειρουργική και μία Παθολογική κλινική, καθώς και 4 εργαστήρια: το Μικροβιολογικό, το Βιοχημικό, το Ακτινολογικό και το Παθολογοανατομικό. Το Χημικό εργαστήριο χωριζόταν με μια πόρτα από το Μικροβιολογικό. Διευθύντρια του Χημικού εργαστηρίου του Ερυθρού η Ζωή Μελά-Ιωαννίδη (1931-5) και διευθυντής του Μικροβιολογικού ο Γεώργιος Ιωαννίδης.

Από το 1925 η Ζωή Μελά καθώς και ο Γεώργιος Ιωαννίδης εργάζονταν στο Ελληνικό Ινστιτούτο Pasteur, ένα από τα πρώτα επιστημονικά ιδρύματα της χώρας. Λόγω του πολέμου, πολιτικώς επιστρατευθείσα η Μελά από την Υγειονομική Υπηρεσία του Υπουργείου Στρατιωτικών, εργάζεται στο *Κέντρον Ερευνών και Εμβολιοπαρασκευής* (Μάρτιος 1941).

Ήδη από το 1923, στη μοναδική για την χώρα μας Μονάδα Εμβολίων του Ελληνικού Ινστιτούτου Pasteur παράγονται, ελέγχονται ποιοτικά και συσκευάζονται εμβόλια και βιολογικά προϊόντα (φυματίνη, εμβόλιο BCG, εμβόλιο τύφου, εμβόλιο χολέρας, εμβόλιο διφθερίτιδας, εμβόλιο τετάνου). Στα εργαστήρια του Ινστιτούτου με η βοήθεια επιχορηγήσεων από το ελληνικό Υπουργείο Υγείας γινόταν καλλιέργεια μικροβιακών στελεχών, με υλικά εξ ολοκλήρου παρασκευαζόμενα στο ίδιο το Ινστιτούτο και ακολουθούσε διαχωρισμός του ανοσογόνου τμήματος προς παρασκευή εμβολίων. Τα εμβόλια αυτά χορηγούντο δωρεάν σε νοσοκομεία, στο Υπουργείο Υγείας, στον ελληνικό στρατό για την κάλυψη αναγκών της δημόσιας υγείας. Η Ελλάδα ήταν το πρώτο κράτος μετά τη Γαλλία, που παρασκεύασε το αντιφυματικό εμβόλιο BCG και γενίκευσε τον εμβολιασμό των νεογνών.

Ο πρώτος διαγωνισμός του Υπουργείου Οικονομικών (1926) για την πρόσληψη χημικών, απέκλειε παρά τις αντιδράσεις, τις *Χημικούς Γυναίκες*. Το 1928 με πρωτοπόρες τη Ζωή Μελά και την Κατίνα Γεωργακοπούλου* συζητείται η νέα αίτηση των *Χημικών Γυναικών*, ώστε να μπορούν να λαμβάνουν μέρος στο διαγωνισμό και να προσλαμβάνονται στο εργαστήριο του Υπουργείου Οικονομικών. Η πρόταση όμως δε γίνεται δεκτή από το ΔΣ της ΕΕΧ και ζητείται η σύγκλιση έκτακτης γενικής συνέλευσης της ΕΕΧ. Το 1935 νέα γίνεται προσπάθεια να καταργηθεί ο αναγκαστικός νόμος της κυβέρνησης Κονδύλη για τον περιορισμό της επαγγελματικής εξέλιξης των *Χημικών Γυναικών* και ζητείται και πάλι η συμπαράσταση της Ζωής Μελά και της Κατίνας Γεωργακοπούλου.

Το Φεβρουάριο του 1936 η ετήσια γενική συνέλευση της ΕΕΧ αποφασίζει «*την παρά της Ενώσεως έκδοσιν επιστημονικού περιοδικού υπό την επωνυμίαν 'Χημικά Χρονικά', αποσκοπούν την καλλιέργειαν, προαγωγήν και διάδοσιν της χημικής επιστήμης εν Ελλάδι και την προάσπισιν των επαγγελματικών συμφερόντων των χημικών.*» Από αυτή τη γενική συνέλευση εκλέγεται η πρώτη Διοικούσα Επιτροπή των Χημικών Χρονικών, που περιλαμβάνει τους Γ. Καραγκούνη, Ιω. Κανδύλη, Ζωή Μελά-Ιωαννίδη και Χαρίλαο Στεριόπουλο (μετέπειτα επιθεωρητή του Γενικού Χημείου του Κράτους). Το Μάιο του 1936 εκδίδεται το πρώτο τεύχος των Χημικών Χρονικών.

Η Ζωή Μελά-Ιωαννίδη ήταν μέλος της διοικούσας επιτροπής και γραμματέας του επιστημονικού τμήματος του Α΄ Πανελληνίου Χημικού Συνεδρίου (7-17 Απριλίου 1938), όπου «δια πρώτην φοράν εις την χώραν παρουσιάζεται η ερευνητική προσπάθεια διακεκριμένων χημικών». Στη διάρκεια της Κατοχής η Ζωή Μελά-Ιωαννίδη πρόεδρος του Δ.Σ. του Συνδέσμου Ελληνίδων Επιστημόνων, με αντιπρόεδρο την Αγνή Ρουσοπούλου συμμετείχε στην οργάνωση συσσιτίων στη διάρκεια του μεγάλου λιμού (1941-1944), που έπληξε τη χώρα. Μαζί με τις γυναίκες δικηγόρους ή άλλες επιστήμονες, προέβαιναν σε διαβήματα προς το Υπουργείο Παιδείας για βοήθεια στους μαθητές και προς τον Αρχιεπίσκοπο Αθηνών Δαμασκηνό για θέματα φυλακισμένων, που φέρονταν ενώπιον ποινικών δικαστηρίων και στρατοδικείων.

Στο Ινστιτούτο Pasteur με τον Pierre Mercier* (20/1/1954). <http://www.pasteur.gr/ha/P270.jpg>

Στη δεκαετία του '50 όλοι οι εργαζόμενοι στο δημόσιο τομέα, αλλά και σε διάφορες υπηρεσίες, του Ινστιτούτου Pasteur συμπεριλαμβανομένου, υποχρεούνται να υπογράψουν πιστοποιητικό κοινωνικών φρονημάτων, που ήταν αλληλένδετο με το θεσμό των φακέλων. Παρά την ... προσφορά φιλοξενίας της στα κρατητήρια της Ασφάλειας, η Ζωή Μελά-Ιωαννίδη αρνήθηκε να το κάνει.

Στο Β' Πανελλήνιο Χημικό Συνέδριο στη Θεσσαλονίκη (2-5 Σεπτεμβρίου 1956), υπό την προεδρία του καθηγητή Οργανικής Χημείας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης Γεωργ. Βάρβογλη, η Ζωή Μελά, ως μέλος του Επαγγελματικού Τμήματος του συνεδρίου, συμμετείχε με μια εκτενή εισήγηση σχετική με τον κλάδο των βιοχημικών.

Στο Ινστιτούτο Pasteur με τον J. Τρέφουελ * (12 Μαρτίου 1955).

Στο Ινστιτούτο Pasteur με την πριγκίπισσα Μαρία Βοναπάρτη *του Γεωργίου (Μάρτιος 1955).

XXX Παγκόσμιο Συνέδριο Βιομηχανικής Χημείας (Αθήνα, 17-24/9/1957), οργανωμένο από τη Société de Chimie Industrielle και συμμετοχή από 31 χώρες. Από αριστερά η μετέπειτα καθηγήτρια Οργανικής Χημείας Ειρήνη Παπαδημητρίου- Δηλάρη (1917-2008), η Ζωή Μελά, ο τότε καθηγητής Οργανικής Χημείας Λεωνίδας Ζέρβας (1902-1980), μία παγκοσμίως γνωστή αυθεντία σε θέματα πεπτιδικής σύνθεσης (σύνθεση Μπέργκμαν – Ζέρβα, προστατευτική ομάδα Z), η άγνωστη κυρία, ο Διονύσιος Καραθανάσης (μάλλον), η άλλη άγνωστη κυρία, ο καθηγητής Χημείας Τροφίμων (Βρωματοχημείας, όπως λεγόταν παλιότερα) Δημήτριος Σπύρου Γαλανός (1927-2011), ο καθηγητής Ανόργανης Χημείας στο ΕΜΠ και ακαδημαϊκός Παύλος Σακελλαρίδης (1920-2002).

4th International Kongress für Biochemie (International Union of Biochemistry). Βιέννη, 1-6 Σεπτεμβρίου 1958. Η Ζωή Μελά-Ιωαννίδη στη δεύτερη σειρά, τρίτη από δεξιά.

“The IVth International Congress of Biochemistry was organized by Professor Otto Hoffman-Ostenhof, General Secretary of the Austrian Biochemical Society and was the first to be held under the auspices of the International Union of Biochemistry (IUB). Earlier Congresses took place in Cambridge, Paris and Brussels.”

Το 1960 η Ζωή Μελά-Ιωαννίδη (χημικός παρά τω Ινστιτούτω Pasteur, όπως δηλώνει η ίδια), ο Κίμων Παναγόπουλος, η Ειρήνη Δηλάρη, ο Θανάσης Ευαγγελόπουλος και ο Γιώργης Παλαιολόγου συναντώνται και συζητούν το θέμα της συγκρότησης μιας εταιρίας η οποία να περιλαμβάνει όσους χημικούς δουλεύουν σε νοσοκομεία και ασχολούνται με την ανάλυση βιολογικών δειγμάτων. Ο Γιώργης Παλαιολόγου αναφέρει: «Εκεί προτείνεται το όνομα ‘Κλινική Χημεία’, παρμένο από δύο τόμους του Van Slyke του 1930 με αυτό το όνομα και που περιλαμβάνει στον πρώτο τόμο το θεωρητικό υπόβαθρο των συστατικών του ανθρώπινου σώματος σε μοριακό επίπεδο και στο δεύτερο μεθόδους ανάλυσης αυτών των συστατικών. Οι δύο αυτοί τόμοι βρίσκονται στο Χημικό εργαστήριο του Νοσοκομείου του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού.»

Το 1962 η Ζωή Μελά-Ιωαννίδη είναι ήδη Διευθύντρια και συνταξιοδοτείται από το Ελληνικό Ινστιτούτο Pasteur, στο οποίο αφιέρωσε 37 συναπτά έτη εργασίας.

Το 1966 ο Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων (ΟΕΔΒ) κυκλοφορεί για τη Β΄ Γυμνασίου τη «Χημεία» των A. Godier, C. Thomas, M. Moreau: *Physique et Chimie, classes de 4e des collèges*. Paris : Femand Nathan, (1960), σε μετάφραση και διασκευή της Ζωής Μελά-Ιωαννίδη.

Το 1974 η Ζωή Μελά συμμετέχει στην οργανωτική επιτροπή των εκδηλώσεων για τον εορτασμό επί τη συμπληρώσει των 50 ετών (1924-1974) της Ενώσεως Ελλήνων Χημικών. Τον Απρίλιο του 1984 βραβεύτηκε από την ΕΕΧ για τη συμμετοχή της στην Εθνική Αντίσταση (1941-1944).

Η Ζωή Μελά, επί 73 συναπτά έτη μέλος της ΕΕΧ, στη συνέντευξή της (1996) στα «Χημικά Χρονικά» άφησε πολύτιμη παρακαταθήκη προς τους νέους συναδέλφους: «Να βλέπουν με αισιοδοξία το μέλλον. Να μην περιορίζονται στενά στις χημικές μόνο γνώσεις, αλλά να ανοίξουν τα φτερά τους για ευρύτερες γνώσεις. Να χρησιμοποιούν σωστά την Ελληνική Γλώσσα.»

Αν δεν στηρίζεις το ένα σου πόδι έξω από τη Γη,

Ποτέ σου δε θα μπορέσεις να σταθείς πάνω της.

Οδυσσέας Ελύτης, «Μαρία Νεφέλη», Εκδόσεις Ίκαρος, 1978.

Θερμές ευχαριστίες για την πολύτιμη βοήθειά της και το φωτογραφικό υλικό στην κόρη της Ζωής Μελά- Ιωαννίδη, κα Ναταλία Ιωαννίδη.

Από το Ελληνικό Ινστιτούτο Pasteur, ευχαριστίες για τη βοήθειά τους στην δρ. Χριστίνα Οικονομοπούλου, προϊσταμένη Τμήματος Διοίκησης του Ελληνικού Ινστιτούτου Pasteur, την κα Δήμητρα Καζάνα, υπεύθυνη της βιβλιοθήκης και τον δρ. Μιχάλη Στρατηγάκη, τ. υπεύθυνο του τμήματος εμβολίων του Ινστιτούτου.

Ευχαριστίες στο Θάνο Τσεκούρα, επίκουρο καθηγητή Χημείας του ΕΚΠΑ για τις χρήσιμες επισημάνσεις του.
<http://jupiter.chem.uoa.gr/~thanost/OldChem/>

Θερμότερες ευχαριστίες για την πολύτιμη συνεργασία της στην κα Σοφία Κακή, τ. γραμματέα της ΕΕΧ και τον εκλεκτό συνάδελφο Νίκο Παπαγεωργάκη.

Σημειώσεις.

***Παύλος Μελάς** (Μασσαλία 1870 - Στάτιτσα Καστοριάς 1904). Ήταν αξιωματικός πυροβολικού. Με τη θυσία του γίνεται σύμβολο του Μακεδονικού Αγώνα και προσωποποιεί το ρομαντικό εθνικισμό της εποχής.

Μέρος του αρχείου του Παύλου Μελά φυλάσσεται στα Ιστορικά Αρχεία του Μουσείου Μπενάκη και περιλαμβάνει τις επιστολές και τα ημερολόγια του από τις τρεις περιόδους του. Οι επιστολές του διακρίνονται για το χιούμορ και την πειρακτική διάθεση τους. Αποκαλύπτουν την αγάπη, που έτρεφε προς τη γυναίκα και τα παιδιά του, το *συχασμένο Ναταλάκι, το Μίκη και τη Ζωή*. Στην αποστολή του στη Μακεδονία χρησιμοποιεί το επιχειρησιακό όνομα *καπετάν Μίκης Ζέζας*. Ζέζας επειδή στα αρβανίτικα σημαίνει μαύρος-μέλας και συνειρμικά Μελάς. Ο θάνατος του Μελά, γόνου μιας από τις σημαντικότερες ελληνικές οικογένειες, συγκλόνησε την κοινή γνώμη της εποχής.

Παύλος Μελάς

Λέγεται λαός. Πάυλα χλωρό να σείεται το χορτάρι
βόλιό σου σε πλάγιασε το βόλι, ω παλικάρι.
Πανάλαφρος ο ύπνος σου. Τα Απρίλη τα πουλιά
σαν του σπιτιού σου να τ' ακούς λογάκια και φιλιά.
Και να στο εβέναν το χαμόνα η μαλαροαχλός
και τα ξυμιά αόρασά θραλα και σά σπέρμα κρυστάλι.

Παλικάρια τα όνειρα σου η Τη και ανόραρη. Και χερνιά
είνα και σβύ χερνιά.
Ιέρη σιγρή. Λαί στο θραλιά τή δειχνη και τή γέρνη
και στο κανά.

Νικόλη Παράσης

25/10/04.

Το χειρόγραφο του Παλαμά.

Ο Κωστής Παλαμάς τον αποχαιρέτησε με τους στίχους:

Σε κλαίει λαός. Πάντα χλωρό να σείεται το χορτάρι
στον τόπο που σε πλάγιασε το βόλι, ω παλικάρι.
Πανάλαφρος ο ύπνος σου του Απρίλη τα πουλιά,
σαν του σπιτιού σου να τ' ακούς λογάκια και φιλιά.

Και η δημοτική ποίηση έγραψε:

Ποιός είν' άξιος κι αγλήγορος, άξιος και παλικάρι
να πάει να πει της Παύλαινας, της μικροπαντρεμένης,
να μη αλλάξει τη Λαμπρή, φλουριά να μη φορέσει.
Τον Παύλο τον σκοτώσανε, τον πρώτο καπετάνιο...

***Μιχαήλ Μελάς** (1833-1897). Γιος ανώτατου δικαστικού με καταγωγή από την περιοχή Πωγωνίου της Ηπείρου, σπούδασε νομικά στο Παρίσι. Ασχολήθηκε με το εμπόριο των σιτηρών και απέκτησε μεγάλη περιουσία. Εγκαταστάθηκε οριστικά στην Αθήνα το 1876. Το 1890 εξελέγη βουλευτής Αττικής και το 1891 δήμαρχος Αθηναίων. Ακολουθώντας το όνειρο της Μεγάλης Ιδέας, ενίσχυσε τα επαναστατικά κινήματα της Ηπείρου, της Θεσσαλίας και της Κρήτης και το Μακεδονικό Κομιτάτο.

Παντρεύτηκε την Ελένη Βουτσινά, κόρη Κεφαλλονίτη μεγαλέμπορου στην Οδησσό. Ο Παύλος ήταν το τέταρτο από τα επτά παιδιά τους. Από τους πέντε γιους τους, οι δύο θα σπουδάσουν νομικά, ενώ οι υπόλοιποι τρεις θα γίνουν αξιωματικοί.

***Στέφανος Δραγούμης** (1842-1923). Δευτερότοκος γιος του Νικολάου Δραγούμη (1809-1879), που καταγόταν από το Βογατσικό της Μακεδονίας και ήταν συνεργάτης του Ιωάννη Καποδίστρια και αργότερα του Όθωνα. Ο Στέφανος Δραγούμης σπούδασε νομικά στο Παρίσι και διετέλεσε βουλευτής Αττικοβοιωτίας (δισ), υπουργός Εξωτερικών και Εσωτερικών, υπουργός Οικονομικών, Γενικός Διοικητής Κρήτης και Μακεδονίας. Αρχικά στενός φίλος του Χαρίλαου Τρικούπη, στη συνέχεια πολιτεύτηκε ως ανεξάρτητος. Ήταν ο οργανωτής του Μακεδονικού Κομιτάτου.

Η Ναταλία είναι το πρώτο από τα 11 παιδιά του Στέφανου Δραγούμη και της Ελισάβετ, κόρης του Ιωάννη Κοντογιαννάκη, τραπεζίτη και επίτιμου γενικού προξένου της Ελλάδας στην Πετρούπολη. Αδελφός της Ναταλίας ήταν και ο γνωστός **Ίων Δραγούμης** (1878 - 1920), διπλωμάτης και πολιτικός. Μετά την υπογραφή της συνθήκης των Σεβρών και μέσα στο ασταθές πολιτικό κλίμα που ακολούθησε την απόπειρα δολοφονίας του Ελευθέριου Βενιζέλου στο Παρίσι, δολοφονήθηκε στη λεωφόρο Βασιλίσσης Σοφίας στην Αθήνα, απέναντι από το ξενοδοχείο Hilton.

***Ναταλία Δραγούμη - Μελά** (1872-1973). Όπως η Ναταλία αναφέρει στο βιβλίο της «Παύλος Μελάς» *«Με την γυναίκα του είχε ο Παύλος μεγάλη συμφωνία στις ιδέες, στην ανατροφή.»* Στον πόλεμο του 1897 η Ναταλία ήταν εθελόντρια αδελφή στο πλωτό νοσοκομείο «Θεσσαλία», που μετέφερε τραυματίες από το μέτωπο στα νοσοκομεία της Αθήνας. Εκεί έτυχε να νοσηλεύσει και τον πληγωμένο σύζυγό της. Από το Βελεμίσι στις 29 Φεβρουάριου 1904 ο Παύλος της γράφει: *«Είμαι ευτυχής ότι τα παιδάκια μου θα μείνουν εις τα λεπτά αλλά στιβαρά χεράκια σου. Ναι, σάς σκέπτομαι με αγάπην όλους σας.»*

***Άννα Μελά – Παπαδοπούλου**, γνωστή και ως «μάννα του στρατιώτου» (1871–1938). Αδελφή του Παύλου Μελά με σπουδές στη ζωγραφική. Έμεινε πρώτα στις Ροβιές της Εύβοιας με το μεγαλοκτηματία σύζυγό της Απόστολο Παπαδόπουλο και αργότερα μόνιμα στην Αθήνα, όπου ασχολήθηκε πάλι με τη φιλανθρωπία. Οργάνωσε την «Πολυκλινική» και το κατάστημα «Η Πρόοδος», όπου οι γυναίκες της εποχής πωλούσαν χειροτεχνήματα για να βελτιώσουν το εισόδημά τους. Κατατάχτηκε στον στρατό και υπηρέτησε ως εθελόντρια νοσοκόμα στα πολεμικά μέτωπα (1912-1922). Αργότερα ασχολήθηκε με τα προβλήματα των προσφύγων της Μικρασιατικής καταστροφής. Αγωνίστηκε για την αντιμετώπιση της φυματίωσης με την οργάνωση εράνων για την ανέγερση νέας πτέρυγας στο νοσοκομείο «Σωτηρία» και σανατορίου στην Κορφοξυλιά της Αρκαδίας, κοντά στη Βυτίνα. Πίσω της άφησε 42 τετράδια με το «Ημερολόγιο εκστρατείας».

***Αλέξανδρος Δελμούζος** (1880-1956). Διευθυντής του Μαράσλειου Διδασκαλείου, αργότερα καθηγητής παιδαγωγικής στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και κύριος εκπρόσωπος του εκπαιδευτικού δημοτικισμού. Διευθυντής στο Παρθεναγωγείο του Βόλου, όπου εισήγαγε για πρώτη φορά τη δημοτική γλώσσα στην εκπαίδευση (1908).

***Μανόλης Τριανταφυλλίδης** (1883-1959). Έλληνας γλωσσολόγος, υπέρμαχος του δημοτικισμού. Κληροδότησε την περιουσία του και την τεράστια βιβλιοθήκη του στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και ίδρυσε το ομώνυμο ίδρυμα, που έχει σκοπό την «καλλιέργεια και την αξιοποίηση της δημοτικής γλώσσας και την προαγωγή της παιδείας του ελληνικού λαού».

***Ισπανική γρίπη.** Πανδημία γρίπης, που εκδηλώθηκε το 1918 κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου και προσέβαλε εκατομμύρια ανθρώπους. Για πρώτη φορά η επιδημία έγινε γνωστή στην Ισπανία, που δε συμμετείχε στον πόλεμο και δεν υπήρχε η λογοκρισία και από εκεί πήρε το όνομά της.

***Θεόδωρος Σκούφος** (Παροικιά Πάρου 1864-Τρίπολη 1938). Τακτικός καθηγητής Γεωλογίας και Παλαιοντολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και ενδιάμεσα καθηγητής στο Αρσάκειο. Ιδρυτής του Ορυκτολογικού και Γεωλογικού Μουσείου του Πανεπιστημίου και ο πρώτος ειδικός παλαιοντολόγος της Ελλάδας. Η επιστήμη, υποστήριζε, έχει μεγάλη και ενιαία αποστολή και δεν μπορεί να γίνονται διακρίσεις μεταξύ των διαφόρων κλάδων της. Κάθε προσπάθεια για έναν απ' αυτούς ωφελεί την πρόοδό της σα σύνολο.

***Κωνσταντίνος Ζέγγελης** (1870-1957). «Εσπούδασε εν Αθήναις και ετελειοποίησε τας σπουδάς του εν Γερμανία, Γενεύη και Παρισίοις. Τω 1895 διωρίσθη υφηγητής και το επόμενον έτος καθηγητής της χημείας και της μεταλλουργίας εις το Πολυτεχνείον, από δε του 1906 καθηγητής της Ανοργάνου και Φυσικής Χημείας εις το Εθνικόν πανεπιστήμιον. Διετέλεσε πρύτανης αυτού κατά το 1924-1925, από δε της ιδρύσεως της Ακαδημίας ωνομάσθη ακαδημαϊκός, εκλεγείς πρόεδρος αυτής τω 1927. Άμα τη συστάσει της Γερουσίας, τω 1929, εξελέγη γερουσιαστής ως αντιπρόσωπος εν αυτή του Πανεπιστημίου και της Ακαδημίας και αντιπρόεδρος της Γερουσίας. Εδημοσίευσεν μέγαν αριθμόν εργασιών και μελετών, ως και τα κάτωθι έργα: «Περί χημικής συγγενείας» (1896), «Μεταλλουργία» (1902), «Ανόργανος Χημεία» (Ε' έκδ. 1924), «Οργανική Χημεία», «Χημικαί αντιδράσεις εις εξόχως υψηλάς θερμοκρασίας», «Η εξάτμισις στερεών σωμάτων εν συνήθει θερμοκρασία και διαφυγή των ατμών αυτών δια της υάλου», «Η σύνθεσις της αμμωνίας εκ των συστατικών της εν συνήθει θερμοκρασία», «Η σύνθεσις υδατανθράκων εν συνήθει θερμοκρασία εξ αερίων συστατικών», «Η δράσις των αερίων εν λεπτώ διαμερισμώ», «Η παρασκευή του ραδίου εν κολλοειδεί καταστάσει και η χημική αυτού δράσις», «Το πρόβλημα της ύλης», «Ο κόσμος των ελαχίστων και η ιδέα του απείρου», «Η επιστήμη της φύσεως παρ' Ομήρω», «Περί του υγρού πυρός», «Περί της πατίνας των αρχαίων βρούνζων», κλπ.» Πηγή: Παύλου Δρανδάκη, Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια, Έκδοσις Δευτέρα ενημερωμένη δια συμπληρωμάτων, Εκδοτικός Οργανισμός «Ο Φοίνιξ» Ε.Π.Ε., Εγκυκλοπαίδεια γνωστή ως «Πυρσός», τόμος ΙΒ, σελ. 4.

Η Αρχαιολογική Υπηρεσία ανέθεσε στον Ζέγγελη (1924) τον καθαρισμό και τη συντήρηση των χάλκινων αγαλμάτων του Εφήβου του Μαραθώνα και του Ποσειδώνα του Αρτεμισίου, που σήμερα εκτίθενται στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο. Το πρώτο επιστημονικό άρθρο που δημοσιεύτηκε στο πρώτο τεύχος των «Χημικών Χρονικών» την 1η Μαΐου 1936, είναι του ακαδημαϊκού καθηγητή Κ. Ζέγγελη.

***ΧΡΩΠΕΙ** (Χρωματογραφία Πειραιώς). Ιστορική χημική βιομηχανία. Ιδρύθηκε το 1883 από τους χημικούς Σπήλιο Οικονομίδη (1854-1894), συνεργάτη του Adolf von Baeyer και τον αδελφό του Λεόντιο (1866-1922) και παρήγαγε συνθετικές χρωστικές, προϊόντα της ανιλίνης, κυρίως για την κλωστοϋφαντουργία. Εδώ επίσης παραγόταν το περίφημο φάρμακο «Αλγκόν», η ελληνική εκδοχή της ασπιρίνης, που παραμένει στη συλλογική μνήμη της χώρας.

***Οθων Ρουσόπουλος** (1855-1922). Καθηγητής Χημείας στη Σχολή Ευελπίδων και Δοκίμων, με σπουδές στο Βερολίνο κοντά στον περίφημο καθηγητή Οργανικής Χημείας August Wilhelm von Hoffmann (1818-1892), του

οποίου ήταν βοηθός. Βουλευτής Φλωρίνης(1915). Ασχολήθηκε (1901) με τον καθαρισμό των χάλκινων ευρημάτων του ναυαγίου των Αντικυθήρων (ο έφηβος των Αντικυθήρων, ο μηχανισμός των Αντικυθήρων κá). Για τη στελέχωση της βιομηχανίας ίδρυσε μαζί με το φυσικό Ιω. Γεράκη, τη μέση τεχνική σχολή «Βιομηχανική και Εμπορική Ακαδημία Ρουσοπούλου» (1894-1920), με σκοπό την παροχή πρακτικής μόρφωσης με στοιχεία θεωρητικών γνώσεων. Η σχολή είχε τρία τμήματα: Την σχολή Χημικών, την Εμπορική Σχολή και την Γεωργική Σχολή. Οι απόφοιτοι της σχολής των χημικών διέθεταν λίγες μόνον θεωρητικές γνώσεις. Οι απόφοιτοι του νεοϊδρυθέντος Χημικού Τμήματος του Πανεπιστημίου είχαν θεωρητικές γνώσεις, αλλά δεν είχαν εμπειρία.

***Οδός Αστερίου 17.** Το σπίτι της οικογένειας Μελά, είναι (ακόμα) στην οδό Μονής Αστερίου 13 και όχι όπως συχνά αναφέρεται στον αριθμό 17. Είναι ένας δρόμος που ενώνει τη Λεωφόρο Αμαλίας με την Κυδαθηναίων απέναντι από το Ζάππειο. Σήμερα έχει μετονομαστεί σε οδό Σπύρου Τσαγγάρη, από το όνομα του ιδιοκτήτη ενός μεγάλου πρακτορείου ειδήσεων, που είχε χτίσει εκεί το σπίτι του. Στον ίδιο δρόμο βρίσκεται τα τελευταία χρόνια το Μουσείο Φρουσίρα.

***Γεώργιος Ματθαίοπουλος** (1873-1958). Μετά τις σπουδές στο Ομοσπονδιακό Πολυτεχνείο της Ζυρίχης εξελέγη επιμελητής στο Παθολογικό ανατομείο του Πανεπιστημίου, όπου δίδαξε Φυσιολογική Χημεία και Χημεία των Ούρων και εξέδωσε το βιβλίο του «*Ανάλυσις των Ούρων και Εισαγωγή εις την Αναλυτικήν Χημείαν*», σελ 452. Εν συνεχεία εξελέγη καθηγητής της Οργανικής Χημείας και πρύτανης (1928-9) του Πανεπιστημίου Αθηνών. Έγραψε το 896 σελίδων «*Εγχειρίδιο της Οργανικής Χημείας*» (1917) και την «*Επιτομή της Οργανικής Χημείας*» (1923). Με το βιβλίο του «*Ελληνική Χημική Ονοματολογία των Οργανικών ενώσεων*» (1931), θεωρείται ο θεμελιωτής της ελληνικής ονοματολογίας της Οργανικής Χημείας. Αρχικά υπήρξαν αντιδράσεις για την προταθείσα ονοματολογία: αλκοόλες ή πνεύματα, λιπαρά ή παχέα οξέα; Ήταν τακτικό μέλος του Ανώτερου Υγειονομικού Συμβουλίου και της Ακαδημίας Αθηνών. Ασχολήθηκε με τη Χημεία Τροφίμων και εισήγαγε το θεσμό του ελέγχου των τροφίμων. Έδωσε μάχη για να θεσπιστεί το όριο του 3,5% σε λίπος του αγελαδινού γάλακτος, ώστε να μην πωλείται νερωμένο και σε σχετικές αντιρρήσεις που προβλήθηκαν, ότι οι αγελάδες δεν παράγουν τόσο υψηλής περιεκτικότητας γάλα, έδωσε την ιστορική απάντηση: «Θα συνηθίσουν!» Ήταν ο πρώτος πρόεδρος της ΕΕΧ.

Μεταξύ των φοιτητών του σκόρπιζε αδικαιολόγητη φοβία και ο χιουμορίστας Διονύσης Καραθανάσης δίνει τις εντυπώσεις εκείνης της εποχής (1920):

Κι οσάκις ανεβαίνετε στο πάτωμα το πρώτο
Να σιωπάτε και σιγά μην προξενείτε κρότο
Γιατί ενεδρεύει 'κει κοντά εις κύων θηριώδης
Με τεραστίους μύστακας και οφθαλμούς ιώδεις
Μαθιόπουλο τον κράζουνε ζυγίζει ένα καντάρι
Και θάρρος έχει θαυμαστό, σε κόβει με τριάρι.

*** Γεώργιος Ιωαννίδης** (Αίγιο1893 – Αθήνα 1953). Τελείωσε την Ιατρική Σχολή του ΕΚΠΑ, υπηρέτησε στην Υγειονομική Υπηρεσία του στρατού και σε στρατιωτικά νοσοκομεία στη Μακεδονία, τη Μικρά Ασία, τη Θράκη και παρασημοφορήθηκε για την προσφορά του. Από το 1924 εγκαθίσταται στην Αθήνα και αναλαμβάνει την οργάνωση του μόλις ιδρυθέντος Μικροβιολογικού Εργαστηρίου του ΕΕΣ. Δυο χρόνια αργότερα (1926) ανέλαβε διευθυντής του εργαστηρίου Μικροβιολογίας και Μυκητολογίας στο Ελληνικό Ινστιτούτο Pasteur. Επίσης συνέβαλε στην οργάνωση του εργαστηρίου BCG του Ινστιτούτου. Στα επιστημονικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνονταν θέματα σχετικά με την πηκτικότητα του αίματος, τους ακτινομυκήτες, τον τυφοειδή πυρετό,

την πανώλη, την φυματίωση, το δάγκειο πυρετό. Δημοσίευσε περισσότερες από 50 εργασίες σε ελληνικά και ξένα επιστημονικά περιοδικά.

***Κατίνα Ι. Γεωργακοπούλου** (1906-1986). Μια από τις πρώτες γυναίκες χημικούς στη βιομηχανία, με ειδίκευση στη ζυμοτεχνία. Ήταν διευθύντρια του εργοστασίου Ζυμών, Αρτοποιίας και άλλων χημικών προϊόντων ΖΑΑΕ ΑΕ στο Ν. Φάληρο. Το φοβερό χειμώνα του 1941-42 ήταν ταμίας του Συμβουλίου του Προμηθευτικού και Καταναλωτικού Συνεταιρισμού Χημικών – πρόεδρος ήταν ο Γ. Κανδής – και στα Πρακτικά του βρίσκουμε γραμμένες με το χέρι της τις περιγραφές των προσπαθειών που καταβάλλονταν τότε, για να ψάχνουν, να προλάβουν και να εξασφαλίσουν «ολίγα κρόμμυα» ... «κουβαλώντας πακέτα εξευτελισμένου νομίσματος». Ήταν σύμβουλος της ΕΕΧ επί σειρά ετών και είχε έντονη συνδικαλιστική δράση. Διετέλεσε Πρόεδρος του Συνδέσμου Συνταξιούχων Χημικών (Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Χημικών, † TEAX) και ζήτησε να γίνει η πρώτη αναλογιστική μελέτη βιωσιμότητάς του. Παλιότερα ήταν πρόεδρος του Συνδέσμου Ελληνίδων Επιστημόνων.

***Pierre Mercier** (1910-1997). Γάλλος μικροβιολόγος. Διευθυντής του Ινστιτούτου Pasteur στην Αθήνα (1951-1962) και αργότερα στο Παρίσι (1966-1971).

***Jacques Tréfouël** (1897-1977). Γάλλος χημικός, διευθυντής του Ινστιτούτου Pasteur στο Παρίσι και διευθυντής του εργαστηρίου Θεραπευτικής Χημείας. Ασχολήθηκε με τη σύνθεση τοπικών αναισθητικών και μελέτησε τις θεραπευτικές ιδιότητες των σουλφοναμίδων, που ήταν το πρώτο αποτελεσματικό αντιβακτηριακό.

***Μαρία Βοναπάρτη του Γεωργίου** (1882-1962). Ο πρίγκιπας Γεώργιος (1868-1957) ήταν ο δευτερότοκος γιος του βασιλιά της Ελλάδας Γεώργιου Α΄ και της μεγάλης δούκισσας Όλγας Κωνσταντίνοβα της Ρωσίας. Το 1907 ο Γεώργιος παντρεύτηκε την πριγκίπισσα Μαρία Βοναπάρτη. Η Μαρία Βοναπάρτη έδειξε μεγάλο ενδιαφέρον για την ψυχανάλυση και συνέχισε τις σπουδές της με τον Σίγκμουντ Φρόιντ. Με τα χρήματα και τις γνωριμίες της βοήθησε τον Φρόιντ να διαφύγει από τη ναζιστική Γερμανία. Η ιστορία της γυρίστηκε το 2004 ταινία με τίτλο "Pincesse Marie" σε σκηνοθεσία Benoit Jacquot με την Catherine Deneuve στον ομώνυμο ρόλο.

Βιβλιογραφία.

- α) Δήμητρα Βασιλειάδου. Παύλος Μελάς: Ένας αιώνας μνήμης.
β) Περσεφόνη Καραμπάτη. Ο Μελάς μέσα από την πένα του.
Εφημερίδα Καθημερινή Επτά Ημέρες (2004).
http://www.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_kathglobal
- <http://en.wikipedia.org>
- Encyclopaedia Britannica. <http://www.britannica.com/>
- Ναταλία Π. Μελά. Παύλος Μελάς, Βιογραφία. Από διηγήσεις, αναμνήσεις, γράμματα δικά του και άλλων. Αθήνα, Εκδ. Δωδώνη, 1992.
- Ένωσις Ελλήνων Χημικών.
50 χρόνια ζωής και δράσεως: 7 Ιουλίου 1924 – 6 Ιουλίου 1974. Συντακτική Επιτροπή: Ιω. Δ. Κανδήλης, Κ. Σ. Αποστολόπουλος, Αγγ. Δημητρίου, Δημοσθένης Καβαγιώργης. Αθήνα 1974.
<http://www.eex.gr/eex/identity/Pages/history.aspx>
<http://jupiter.chem.uoa.gr/~thanost/EEEX-50/>
<http://jupiter.chem.uoa.gr/~thanost/Pioneers/IX.pdf>
- Εθνικόν και Καποδιστριακόν Πανεπιστήμιον Αθηνών. Φυσικομαθηματική Σχολή History.
<http://anemi.lib.uoc.gr/metadata/1/1/5/metadata-01-0000131.tkl>
- Ι.Δ. Κανδήλης. Οι θεμελιωταί των φυσικών επιστημών στη νεώτερη Ελλάδα και η εποχή τους. Αθήνα, (1976).
<http://jupiter.chem.uoa.gr/pchem/lab/zengelis.html>
<http://jupiter.chem.uoa.gr/~thanost/Pioneers/I.pdf>
- ΧΗΜΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ. Ανδρέας Παπαγεωργίου, Ζωή Ξενάκη-Βαρλά. Συνέντευξη της Ζωής Μελά- Ιωαννίδη. Τεύχος 12, Σελ. 645, Δεκέμβριος 1996.
- Ελ. Μανιάτη. Η Ακαδημία του Όθ. Ρουσόπουλου: αναδεικνύοντας την εκπαιδευτική της φυσιογνωμία και το ρόλο της.
<http://www.eriande.elemedu.upatras.gr/eriande/synedria/synedrio3/praltika%2011/maniati.htm>
- <http://www.koutouzis.gr/rousopoulos.htm>
- Νοσοκομείο «Κοργιαλένιο-Μπενάκειο Ε.Ε.Σ». Νοσ. Ερυθρός Σταυρός.
<http://www.korgialenio-benakio.gr>
- Χρονικό της Παιδιατρικής Κλινικής του Πανεπιστημίου (1929-1946). Αρχεία της Παιδιατρικής Κλινικής, Εκδιδόμενα υπό του καθηγητού Γ.Ν. Μακκά. Αθήναι, Τόμος. Α΄, σελ. 97, 1935.
http://www.iatrikionline.gr/Deltio_52d/06.htm
- ΧΗΜΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ. Τόμος 22B, Τεύχος 10, Οκτώβριος 1957.

- ΧΗΜΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ. Τόμος 22B, Έκτακτο Τεύχος για το Β΄ Πανελλήνιο Χημικό Συνέδριο στη Θεσσαλονίκη, Δεκέμβριος 1957.
 - ΧΗΜΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ. Ιω. Κανδήλης. Οι χημικοί το πρώτο έτος της γερμανοϊταλικής κατοχής. Τόμος 38, Τεύχος 10, Οκτώβριος 1973.
 - ΧΗΜΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ. Τρεις συνεντεύξεις. Τόμος 40, Τεύχος Νοεμβρίου Δεκεμβρίου, σελ. 5-7, 1975.
 - ΧΗΜΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ. 1924-1994: τα 70 χρόνια της Ένωσης Ελλήνων Χημικών, Α΄ μέρος. Τόμος 56, Τεύχος 3, σελ. 156-9, 1994.
 - ΧΗΜΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ. Ν. Βακιρτζή. Χημικά Χρονικά 1936-1945: Ιστορική αναφορά στην πρώτη δεκαετία της έκδοσής τους. Τόμος 58, Τεύχος 3, Σελ. 399, Μάρτιος 1996.
 - ΧΗΜΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ. Τόμος 58, Τεύχος 2, Σελ. 60, Φεβρουάριος 1997.
 - Α Γρηγοράτου. Γιώργης Παλαιολόγου. Ενημερωτικό Δελτίο Ελληνικής Εταιρείας Κλινικής Χημεία – Κλινικής Βιοχημείας. Newsletter Τεύχος 1. Ιανουάριος 2011.
 - Α. Ίασμη, Υπόθεση Αγνής Ρουσοπούλου»: έμφυλες ιεραρχίες στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου. <http://www.constitutionalism.gr/site/1709-ypotesi-agnis-roysoroyloy-emfyles-ierarhies-stin-e/>
 - Χημικοί καθηγητές ΑΕΙ αποβιώσαντες μετά το 1957. Σύνδεσμος Συνταξιούχων Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Χημικών ΤΕΑΧ (πρόεδρος Ανδρέας Παπαγεωργίου), Αθήνα 2009.
 - Μ. Mandyla-Koussouni, Η. Aletra. The importance of the tuition of the science of Hygiene at the University of Athens according to professor Constantin Savas. AUMJ - Aristotle University Medical Journal. Vol. 35, p. 57-62, 2008.
 - IUBMB. Life, 55 (4-5) , 183-191. April-May 2003. 54 Years of International Congresses of Biochemistry and Molecular Biology
 - Ελληνικό Ινστιτούτο Pasteur. http://www.pasteur.gr/?page_id=400
<http://www.pasteur.gr/ha/1949%2009%2008-12%20Conf%20EU%20BCG.pdf>
 - Ελληνικό Ινστιτούτο Pasteur. <http://www.pasteur.gr/ha/item-207.html>
 - Ελληνικό Ινστιτούτο Pasteur. <http://www.pasteur.gr/ha/P249b.jpg>
 - Ελληνικό Ινστιτούτο Pasteur. <http://www.pasteur.gr/ha/P270.jpg>
-
- Z. Melas-Joannides. Contribution à l'étude des substances phototoxiques de l' hypericum crispum. Archives de l' Institut Pasteur Hellenique, tome II, No. 1, p. 161-5, 1928.
 - Z. Melas-Joannides. Le pigment phototoxique de l' hypericum crispum. Archives de l' Institut Pasteur Hellenique, tome II, No. 2, p. 339-42, 1930.

- Z. Melas-Ioannidis et I. Carni. Premiers résultats des expériences sur l'action synergique de divers levures au cours de la vinification. Archives de l' Institut Pasteur Hellenique, tome I, No. 2, Octobre 1955.
- Z. Melas-Ioannidis. Identification des levures employées dans quelques expériences de fermentations échelonnées et considérations concernant leurs actions. Archives de l' Institut Pasteur Hellenique, tome II, No. 3, p. 41-43, Juin 1956.
- O. Verona, G. Picci, Z. Μελά-Ιωαννίδη, Ειρ. Καρνή. Οι ζυμομύκητες των ελληνικών σταφυλιών: Πρώτες έρευνες. Archives de l' Institut Pasteur Hellenique, tome II, No. 4, p. 79-112, Décembre 1956. (Συνεργασία με το Ινστιτούτο Γεωργικής Μικροβιολογίας του Πανεπιστημίου της Πίζας σχετικά με τους ζυμομύκητες της αλκοολικής ζύμωσης. Υπάρχει και μια σχετική δημοσίευση στο Annali della Facoltà di Agraria, vol. 17, p. 47, 1957).
- Z. Μελά-Ιωαννίδη, O. Verona, G. Picci. Οι ζυμομύκητες των ελληνικών σταφυλιών (Μέρος II). Archives de l' Institut Pasteur Hellenique, tome III, No. 2, p. 103-123, Décembre 1957. (Υπάρχει και μια σχετική δημοσίευση στο Annali di Microbiologia, Milano).
- G. Picci, Z. Μελά-Ιωαννίδη, Α. Καρνή, Γ. Βασιλάτος. Οι ζυμομύκητες των ελληνικών σταφυλιών (Μέρος III). Archives de l' Institut Pasteur Hellenique, tome V, No. 1, p. 26-47, Juin 1959.
- Z. Melas-Ioannidis, S. Avrameas, I. Carni-Catsadima, J. Papantonaki. Free amino acids of the Loiseau and Philippe culture medium and the variations during the growth of *Corynebacterium diphtheriae* and of diphtheric toxinogenesis. Archives de l' Institut Pasteur Hellenique, 1961 Juin; 7: 7-32. www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/13769162
- E. Pouli- Pateraki, I. Carni-Catsadima, Z. Melas-Ioannidis. Trace elements influencing BCG development. Archives de l' Institut Pasteur Hellenique, 1962 Juin; 8: 27-48. www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/13985773
- Z. Melas-Ioannidis, I. Carni-Catsadima, E. Pouli- Pateraki. Effets de la substitution: a) de l'acide L-glutamique b) de la L-glutamine à la L-asparagine sur le développement du BCG et sur les variations des amino-acides libres des filtrats des cultures. Archives de l' Institut Pasteur Hellenique, Décembre 1962 ; 8: 125-132.
- G. JOANNIDES. Communications sur les dernières épidémies de peste à Messene (Nissi) et à Syra. La Grèce Médicale Janv-Fév.1925.
- G. JOANNIDES. Quelques notes épidémiologiques sur le département de la Messénie. La Grèce Médicale Sept-Oct.1926.
- P. MERCIER. Georges Joannidès (1893-1953). Archives de l' Institut Pasteur Hellenique, tome 1, 1955.

Carl Djerassi

(1923-2015)

Χημικός, συγγραφέας και πρωτοπόρος στη σύνθεση του αντισυλληπτικού χαπιού.

Phillip Ball

Nature Vol 519, 5 March 2015

Μετάφραση: Β. Λόη, Χημικός ΝΕΕΣ

Λίγοι επιστήμονες έχουν επιφέρει αλλαγές στην κοινωνία, όπως ο Carl Djerassi. Παρασκεύασε συνθετικά ένα ανάλογο της προγεστερόνης. Έτσι, άνοιξε το δρόμο για την ευρεία παραγωγή και χρήση του αντισυλληπτικού χαπιού, επιτρέποντας στις γυναίκες για πρώτη φορά να ελέγχουν το αναπαραγωγικό τους σύστημα. Την πεποίθηση του Djerassi ότι το χάπι έφερε την σεξουαλική απελευθέρωση τη δεκαετία του 1960 μοιράστηκαν πολλοί, όπως επίσης και το ότι ο χημικός έλεγχος του αναπαραγωγικού κύκλου της γυναίκας ήταν η απαραίτητη επαναστατική εξέλιξη στις τεχνικές αναπαραγωγής, που ξεκίνησαν με την τεχνική της τεχνητής γονιμοποίησης, IVF, στα τέλη της δεκαετίας του 1960.

Η σύνθεση αναλόγου της προγεστερόνης από μόνη της δικαιολογεί την αναγνώριση του Djerassi στην επιστημονική κοινότητα. Η συνεισφορά του όμως ήταν σημαντική και στη σύνθεση αντισταμινικών και χημικών ενώσεων για τον έλεγχο των παρασίτων χρησιμοποιώντας ορμονικά παράγωγα, καθώς και στη χρησιμοποίηση φασματοσκοπίας μάζας και υπολογιστικών μεθόδων για τον προσδιορισμό σύνθετων μοριακών δομών. Μιλούσε και έγραφε εκτενώς για το ρόλο του επιστήμονα στην κοινωνία και για ηθικά διλήμματα, που εγείρονται. Έγραψε επίσης αρκετά μυθιστορήματα, στα οποία προσέθετε και συζητούσε και επιστημονικά δεδομένα. Αποκαλώντας τον εαυτό του “ πολυγαμικό διανοούμενο ”, έδειξε πως η επιστήμη θα μπορούσε να νιώθει εκτός εργαστηρίου.

Ο Djerassi, που πέθανε στις 30 Ιανουαρίου 2015, σε ηλικία 92 ετών, γεννήθηκε από εβραίους γονείς στη Βιέννη το 1923. Οι γονείς του χώρισαν στα τέλη του 1930 και το 1939, ύστερα από την προσάρτηση της Αυστρίας στους Ναζί, έφυγε με την μητέρα του στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής. Η διδακτορική του διατριβή στο Παν/μιο

του Wisconsin στο Madison αφορούσε στη χημική μετατροπή των ανδρικών και γυναικείων ορμονών. Το 1942 δούλεψε για την εταιρεία Ciba στο New Jersey και πήρε δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για ένα από τα πρώτα συνθετικά αντισταμινικά.

Το 1949 ξεκίνησε να δουλεύει σε μια μικρή φαρμακευτική εταιρεία, στη Syntex στο Μεξικό. Εκεί πραγματοποίησε τη σύνθεση κορτιζόνης από ένα φυσικό προϊόν, που προερχόταν από την μεξικάνικη γλυκοπατάτα. Αργότερα, έδειξε, ότι από το ίδιο αρχικό προϊόν θα μπορούσε να παραχθεί norethisterone, ένα ανάλογο της προγεστερόνης, που ελέγχει τον γυναικείο εμμηνορροϊκό κύκλο. Η ανακάλυψη έγινε στα τέλη της δεκαετίας του 1960 από τον βιολόγο Gregory Pincus και το γυναικολόγο John Rock, οι οποίοι το 1960 ασχολούνταν με την τεχνητή γονιμοποίηση και προσπαθούσαν να αναπτύξουν για κυκλοφορία το αντισυλληπτικό χάπι. Τέτοια χάπια έπαιρναν έγκριση για κυκλοφορία στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Ο τελευταίος επαγγελματικός σταθμός ήταν το τμήμα χημείας του Πανεπιστημίου του Stanford της Καλιφόρνιας, στο οποίο εργάστηκε έως την συνταξιοδότησή του, το 2002.

Στην έβδομη δεκαετία της ζωής του, μια περίοδο που οι περισσότεροι απλά απολαμβάνουν τα επιτεύγματά τους, ο Djerassi ξεκίνησε μια καριέρα σαν συγγραφέας αρχικά με το μυθιστόρημα «Το δίλημμα του Cantor» (1989). Θεωρούσε τον εαυτό του ως «λαθρέμπορο της επιστήμης» προσπαθώντας να φέρει την επιστήμη με τρόπο ελκυστικό κοντά σε ακροατήρια που σε κανονικές συνθήκες πιθανότατα δε θα την συναντούσαν. Με το πιο πετυχημένο θεατρικό του έργο «Οξυγόνο» (2001), που συνέγραψε με τον τιμηθέντα με το βραβείο Νόμπελ Χημείας Roald Hoffmann, διερεύνησε τις συζητήσεις μιας επιτροπής για τα βραβεία Νόμπελ αναφορικά με την απόφαση απονομής εκ των υστέρων βραβείου για την ανακάλυψη των στοιχείων στον A. Lavoisier, στον C.W. Scheele, ή στον J. Priestley. Όπως πολλές από τις υπόλοιπες δουλειές του Djerassi, με το έργο αυτό εξέτασε, πώς απόνεμεται ο έπαινος σε επιστημονικά επιτεύγματα, καθώς και την προσωπική δυναμική στην έρευνα. Ωστόσο, το έργο για το οποίο αισθανόταν περισσότερο περήφανος ήταν το «Ερωτικά Παιχνίδια» (2011) με το οποίο εξέτασε τις σεξουαλικές μηχανοραφίες ανάμεσα σε τέσσερις Γερμανούς διανοούμενους στις αρχές του 20ου αιώνα. Η αγάπη του για τις τέχνες ήταν βαθιά και ειλικρινής. Επηρεασμένος σημαντικά από την αυτοκτονία της καλλιτέχνιδας κόρης του, Πάμελα, το 1978, ίδρυσε μια παροικία καλλιτεχνών στην Καλιφόρνια, που υποδέχτηκε περισσότερες από 2000 κατοικίες.

Ακόμη και όταν ο Djerassi υποχρεώθηκε να χρησιμοποιεί μπαστούνι για να περπατάει, του ήταν εύκολο να θεωρήσει ότι απλά είχε απαγορεύσει να τον πληγώσει το προχωρημένο της ηλικίας του. «Είχα μπολιάσει για τα καλά τη γυναίκα μου (Καθηγήτρια Αγγλικής Γλώσσας στο Stanford, D. Middlebrook) με τη σιγουριά, ότι σχεδίαζα να γίνω ο πρώτος υπεραιώνόβιος ενεργός καθηγητής στο Stanford», έγραψε. «Πάντα βάζω το εκδηλωτικότερο χαμόγελό μου, όταν μου δίνεται ευκαιρία να υπενθυμίσω κάτι τέτοιο». Αυτό είναι το χαρακτηριστικό γνώρισμα του Djerassi: Περήφανος στα όρια της αλαζονείας, αλλά την ίδια στιγμή αυτοσαρκαζόμενος.

Κανείς από όσους γνώριζαν τον Carl δε θα αρνηθεί ότι υπήρχαν ακανθώδεις πτυχές στο χαρακτήρα του. Δεν επεδίωκε τη σεμνότητα και εύκολα θεωρούσε ότι τον παρέβλεπαν ή τον αγνοούσαν. Ωστόσο, η θέλησή του να

κατανοήσει και να παλέψει με συμπεριφορές, που θεωρούνται ανθρώπινες στο σύγχρονο κόσμο, ήταν αξιοσημείωτη. Το πάθος του για διάχυση των επιστημονικών ιδεών συνδυάστηκε με βαθιά ευαισθησία, όπως φαίνεται από τη βαθιά εκτίμηση στο ζωγράφο Paul Klee, του οποίου πολλά έργα κατέχει.

Η δυσπιστία, ότι δεν του απονεμήθηκε βραβείο Νόμπελ είναι διάχυτη μεταξύ των συναδέλφων του αλλά πιθανότατα και στον ίδιο. Επίσης, οι φιλοδοξίες του στο γράψιμο και στην επικοινωνία δεν ήταν καλοδεχούμενες ακόμη και στο χώρο εργασίας του, όπου κάποτε του είπαν ότι «τα τελευταία χρόνια τα ενδιαφέροντά σου έχουν απομακρυνθεί πολύ από αυτά, για τα οποία το τμήμα που εργάζεσαι σε εκτιμά ιδιαίτερα».

Ας ελπίσουμε, ότι η εκπαιδευτική κοινότητα είναι περισσότερο έτοιμη τώρα να αναγνωρίσει την αξία, πραγματικά, την αναγκαιότητα, επιστημόνων που επικεντρώνουν την προσπάθειά τους στη διάχυση της επιστήμης στην κοινωνία. Λίγοι έχουν προσπαθήσει περισσότερο από τον Carl Djerassi.

**«ΜΟΡΙΑΚΟ ΜΙΚΡΟΣΚΟΠΙΟ»
ΕΝΤΟΠΙΖΕΙ ΚΡΥΨΩΝΕΣ ΤΟΥ ΙΟΥ ΤΟΥ AIDS ΣΤΟΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ**

*Μετάφραση-Προσαρμογή:
Ευγενία Κώνστα, Χημικός PhD*

*Πρωτότυπος τίτλος:
“Molecular microscope” finds hidden AIDS virus in the body
Posted in Health*

Οι ερευνητές έχουν αναπτύξει ένα νέο υπερσύγχρονο αισθητήρα ο οποίος ανιχνεύει τις «κρυψώνες» του HIV εντός και εκτός των κυττάρων. «Είναι μια φανταστική νέα τεχνική που πρόκειται να μας επιτρέψει την απεικόνιση του ιού σε ιστούς, στους οποίους δεν μπορούσαμε να τον δούμε μέχρι πρότινος» δηλώνει ο ανοσολόγος Richard Koup, αναπληρωτής διευθυντής του Κέντρου Ερευνών Εμβολιασμών στο Εθνικό Ινστιτούτο Αλλεργιών και Λοιμωδών Νοσημάτων (National Institute of Allergy and Infectious Diseases - NIAID) στην Bethesda, Maryland, ο οποίος δεν συμμετείχε στην έρευνα. Εικόνες από αυτό το ισχυρό μοριακό μικροσκόπιο παρουσιάστηκαν σε ένα διεθνές συνέδριο για το AIDS, με τις οποίες μπορεί να διευκρινιστούν κρίσιμα ερωτήματα σχετικά με τη διατήρηση του HIV και εν τέλει την απαλλαγή από αυτόν.

Μέχρι σήμερα, οι προσδιορισμοί του HIV σε ιστούς- γνωστοί ως *in situ* ανάλυση –εμποδίζονται από μια σημαντική δυσκολία. Οι πιο κοινοί ανιχνευτές, οι οποίοι χρησιμοποιούν φθορίζουσες ή ραδιενεργές ουσίες για τον εντοπισμό του ιού σε ένα δείγμα ιστού, ορισμένες φορές δυσκολεύονται να διακρίνουν το στόχο -HIV RNA και DNA- από γειτονικά κυτταρικά συστατικά. Συγκεκριμένα, μία ουσία μπορεί να προσκολληθεί σε ένα παρόμοιο σαν τον ίδιο κύτταρο του ιστού δημιουργώντας θόρυβο υποβάθρου που παρεμποδίζει την ανάλυση. Η νέα τεχνική έχει «πολύ λίγο θόρυβο», διατείνεται ο ανοσολόγος Jake Estes του Εθνικού Εργαστηρίου Frederick του Εθνικού Ακτικαρκινικού Ινστιτούτου (παρόμοιο του NIAID) στο Frederick, Maryland, ο οποίος την χρησιμοποίησε για την παραγωγή εξαιρετικά λεπτομερών εικόνων του ιού του AIDS σε διάφορους ιστούς από μαϊμού, οι οποίες παρουσιάστηκαν στο συνέδριο όπως αναφέρθηκε παραπάνω.

Ο Estes ανέπτυξε την τεχνική σε συνεργασία με το Advanced Cell Diagnostics του Hayward στην Καλιφόρνια τροποποιώντας ήδη το υπάρχον προϊόν RNAscope της εταιρείας για την ανίχνευση του HIV RNA, DNA ή και των δύο ταυτοχρόνως. Τα RNA και DNA αποτελούνται από νουκλεοτίδια που θα συζευχθούν με ένα συμπλήρωμα –π.χ. η γουανίνη συνδέεται με την κυτοσίνη. Οι παραδοσιακές μέθοδοι για τη χαρτογράφηση του HIV γενετικού υλικού χρησιμοποιούν μακριές αλυσίδες αυτών των νουκλεοτιδίων, που ονομάζονται ολιγομερή, ώστε να εντοπίσουν και να προσδεθούν σε DNA ή RNA κλώνους στους ιστούς του δείγματος. Αυτά τα ολιγομερή είναι επισημασμένα με έναν δείκτη, έτσι ώστε να δημιουργείται ένα σήμα όταν βρουν τον στόχο τους, επιτρέποντας στους ερευνητές να δημιουργήσουν μια εικόνα ακριβώς του σημείου στο οποίο το ιικό γενετικό υλικό διασπείρεται σε όλο το δείγμα του ιστού. Όμως, τα ολιγομερή είναι μεγάλα και κάπως «αδέξια» μόρια, και περιστασιακά δεσμεύονται σε κυτταρικά συστατικά διαφορετικά από την αλληλουχία-στόχο.

Αντιθέτως η νέα τεχνική του Estes χρησιμοποιεί ένα πιο πολύπλοκο σύστημα ανιχνευτών, το οποίο εξαλείφει αυτό το είδος των λαθών. Συγκεκριμένα, η τεχνική τεμαχίζει ένα ολιγομερές σε δύο κομμάτια, τα οποία

εντοπίζουν την αλληλουχία του στόχου. Οι δείκτες αυτών επισημαίνουν εάν ένα πρόσθετο ολιγομερές που γεφυρώνει τα δύο μισά προσδένεται σε αυτά, γεγονός που συμβαίνει μόνο όταν αυτά βρεθούν επί του στόχου. Η πιθανότητα οι δύο ανιχνευτές να βρεθούν δίπλα σε οτιδήποτε άλλο εκτός από τον ιό HIV είναι εξαιρετικά χαμηλή.

Ο HIV είναι ένας RNA ιός, ο οποίος έχει τη δυνατότητα να μετατραπεί και σε μια μορφή DNA που του επιτρέπει να προσκολλά τα γονίδια του σε ένα ανθρώπινο χρωμόσωμα. Ο Estes, ο οποίος εργάζεται με τον ιολόγο Jeffrey Lifson, έχει επίσης αναπτύξει ένα DNAscope προκειμένου να απεικονίσει αυτό το DNA του ιού HIV – αποκαλούμενο προϊό – το οποίο ενσωματώνεται σε ανθρώπινα κύτταρα και μπορεί να παραμείνει για δεκαετίες χωρίς να εξουδετερωθεί από το ανοσοποιητικό σύστημα ή τα αντιρετροϊκά φάρμακα (ARV). Οι «δεξαμενές» των μολυσμένων κυττάρων που κρατούν λανθάνοντα τον προίο είναι ένας βασικός λόγος για τον οποίο ισχυροί συνδυασμοί αντιρετροϊκών φαρμάκων δεν μπορούν να εξαλείψουν μολύνσεις και να θεραπεύσουν τους ανθρώπους.

Οι Estes, Lifson και συνεργάτες μόλυναν πιθήκους με την εκδοχή του ιού του AIDS για τον πίθηκο και στη συνέχεια ανέλυσαν ιστούς από διάφορα μέρη του σώματός τους. Τα RNAscope και DNAscope ήταν σε θέση να διακρίνουν τα κύτταρα που φιλοξενούν τον προίο, το ιικό RNA ή ακόμη και ιούς εκτός κυττάρων πολύ πιο καθαρά από οποιαδήποτε προηγούμενη *in situ* τεχνική. «Είμαστε πεπεισμένοι ότι μπορούμε να διακρίνουμε μεμονωμένους λοιμογόνους παράγοντες και ότι αυτό έχει εξαιρετική ευαισθησία και ειδικότητα» δηλώνει ο Estes. Σε μία από τις νέες εικόνες τους μέτρησαν με το μάτι λοιμογόνους παράγοντες HIV και στη συνέχεια συνέκριναν την καταμέτρησή τους με μία επικυρωμένη μέθοδο των επιπέδων του ιού προκειμένου για επανέλεγχο της εργασίας τους. «Υπάρχει μία πολύ καλή συσχέτιση», δήλωσε ο Estes.

Οι ερευνητές του HIV/AIDS που εργάζονται για τη θεραπεία της λοίμωξης αντιμετωπίζουν πολλά εμπόδια, αλλά με αυτά τα νέα scores θα μπορούσαν να ξεπεραστούν. Ένα εμπόδιο αποτελεί η έλλειψη ανιχνεύσιμου ιού στο πλάσμα του αίματος των ασθενών που έχουν υποβληθεί σε αποτελεσματική θεραπεία ARV, γεγονός που καθιστά δύσκολο στους ερευνητές να εκτιμήσουν εάν θα έχει κάποιο αποτέλεσμα μία παρέμβαση με στόχο την θεραπεία της λοίμωξης. Αν και υπάρχουν αρκετές τεχνικές για τη μέτρηση των αλλαγών στις «δεξαμενές», η κάθε μία έχει αδυναμίες οι οποίες θα μπορούσαν να ξεπεραστούν με τα νέα scores. Ένα άλλο εμπόδιο συνιστά το γεγονός ότι δεν είναι γνωστό το σημείο του σώματος όπου ο προίος προτιμά να κρυφτεί. Αν οι νέοι ανιχνευτές μπορούν να βοηθήσουν στην επίλυση αυτού του μακροχρόνιου αινίγματος, θα μπορούσαν να βελτιώσουν τις προσπάθειες συρρίκνωσης των ιογενών αποθεμάτων. «Αν μπορούμε πλέον να δούμε τι συμβαίνει με τον ιό σε αυτούς τους διαφορετικούς ιστούς με αυτό το είδος της ευαισθησίας και της ειδικότητας πολλά ερωτήματα πρόκειται να απαντηθούν» δηλώνει ο Koup.

Θωμάς Ιωάννου, «Αυτοψία»

Όταν τον έβγαλαν απ' τη θάλασσα
Έκανε μέρες να στεγνώσει

Σαν το χταπόδι τον χτύπησαν
Να μαλακώσει κάπως η ψυχή του
Αλλά αυτός δεν έβγαζε απ' το στόμα του
Την τελευταία του λέξη
Δεν έλεγε να καθαρίσει
Από τη στερνή του επιθυμία
Κι η αρμύρα στο κορμί του
Λες και ιδρώτας ήταν της θάλασσας
Καθώς μπήκε και βγήκε μέσα της
Με τη σφοδρότητα των εραστών
Που ξέρουν πως κάθε φορά
Μπορεί να 'ναι και η τελευταία

Ανάμεσα στα δόντια του
Πεισματικά κρατούσε ένα κοχύλι
Από εκείνα που μάζευε παιδί

Ενθύμιο των βυθών
Φυλαχτό για όσους
Θέλησαν να περπατήσουν
Πάνω στη θάλασσα

(Από τη συλλογή «Ιπποκράτους 15», εκδ. Σαιξπηρικό, 2011)